

Årsrapport 2023

HedeDanmark a/s

CVR-nr. 27 62 35 49

Klostermarken 12
8800 Viborg

Årsrapporten er fremlagt og godkendt på selskabets
ordinære generalforsamling
Den 29. april 2024

Dirigent: Torben Friis Lange

Indholdsfortegnelse:

Ledelsespåtegning	3
Den uafhængige revisors påtegning	4-6
Selskabsoplysninger	7
Ledelsesberetning	8-19
Resultatopgørelse	25
Balance	26-27
Egenkapitalopgørelse	28
Noter til resultatopgørelse og balance	29-38
Noter - Anvendt regnskabspraksis	39-46

Ledespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2023 for HedeDanmark a/s.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med Årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver, finansielle stilling pr. 31. december 2023 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2023.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Viborg, den 3. april 2024

Direktion:

Torben Friis Lange
Adm. direktør

Bestyrelse:

Birgitte Haurum
Formand

Torben Friis Lange

Klaus Astrup Nielsen

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i HedeDanmark a/s

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2023 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2023 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for HedeDanmark a/s for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2023, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet, samt pengestrømsopgørelse for koncernen ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit Revisors ansvar for revisionen af regnskabet. Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med International Ethics Standards Board for Accountants' internationale retningslinjer for revisorers etiske adfærd (IESBA Code) og de yderligere etiske krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse krav og IESBA Code. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeldelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Aarhus, den 3. april 2024

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 77 12 31

Henrik Berring Rasmussen

statsautoriseret revisor

Mne34157

Selskabsoplysninger

HedeDanmark a/s
Klostermarken 12
8800 Viborg

Telefon: 87 28 10 00
Hjemmeside: www.hededanmark.dk
E-mail: info@hededanmark.dk
CVR-nr.: 27 62 35 49
Stiftet: 1. januar 2004
Hjemsted: Viborg

Bestyrelse

Birgitte Haurum (formand)
Torben Friis Lange
Klaus Astrup Nielsen

Direktion

Torben Friis Lange, adm. direktør

Revision

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Jens Chr. Skous Vej 1
8000 Aarhus C

Ledelsesberetning

Hoved- og nøgletal

Mio. kr.	Koncernen				
	2023	2022	2021	2020	2019
Hovedtal					
Nettoomsætning	2.285	2.165	1.997	1.706	1.660
Resultat af primær drift	35	24	44	3	28
Finansielle poster	-17	-18	-7	-1	-1
Årets resultat før skat af fortsættende aktiviteter	21	3	38	1	21
Årets resultat efter skat af ophørte aktiviteter	3	4	-4	0	-22
Årets resultat	20	7	28	1	-1
Anlægsaktiver	238	202	255	144	156
Omsætningsaktiver	911	822	789	589	576
Aktiver i alt	1.149	1.024	1.043	733	732
Aktiekapital	30	30	30	30	30
Egenkapital	257	238	44	193	260
Hensatte forpligtelser	30	36	56	20	27
Langfristede gældsforpligtelser	37	21	196	1	12
Kortfristede gældsforpligtelser	826	729	748	519	433
Passiver i alt	1.149	1.024	1.043	733	732
Nøgletal					
Overskudsgrad	1,6 %	1,1 %	2,2 %	0,2 %	1,7 %
Afkastningsgrad	3,2 %	2,4 %	4,5 %	0,5 %	3,9 %
Likviditetsgrad	110,3 %	112,7 %	105,5 %	113,5 %	133,1 %
Egenkapitalandel (soliditet)	22,4 %	23,2 %	4,2 %	26,3 %	35,5 %
Egenkapitalforrentning	7,9 %	4,8 %	23,2 %	0,1 %	-0,1 %
Investering i materielle anlægsaktiver	-48	-67	-65	-27	-32
Gennemsnitligt antal fuldtidsansatte¹	825	814	729	970	1.039

Der henvises til definitioner og begreber under anvendt regnskabspraksis.

Sammenligningstal for perioden 2019 - 2020 er ikke tilpasset for ophørte aktiviteter og fusion.

¹ Indeholder ansatte vedrørende fortsættende og ophørte aktiviteter

Nøgletal

De i hoved- og nøgletaloversigten anførte nøgletal er beregnet således:

Overskudsgrad	$\frac{\text{Resultat af primær drift} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$
Afkastningsgrad	$\frac{\text{Resultat af primær drift} \times 100}{\text{Operative aktiver ultimo} + \text{Operative aktiver er aktiver i alt fratrukket likvide beholdninger samt andre rentebærende aktiver}}$
Likviditetsgrad	$\frac{\text{Omsætningsaktiver} \times 100}{\text{Kortfristede gældsforpligtelser}}$
Egenkapitalandel	$\frac{\text{Egenkapital ultimo} \times 100}{\text{Passiver i alt ultimo}}$
Egenkapitalforrentning	$\frac{\text{Resultat efter skat} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$

Ledelsesberetning

Væsentligste aktiviteter

HedeDanmark a/s er en international anlægs-, handels- og servicevirksomhed inden for det grønne område. Vi leverer pleje- og serviceydelser til skoven, det åbne land, have- og parkanlæg samt det åbne rum i byerne. Vores ydelser strækker sig fra salg af udstyr over skovforvaltning, skadedyrsbekæmpelse og genanvendelse til service-, entreprenør og anlægsgartneropgaver.

HedeDanmark er en del af Hedeselskabet, der er en forening med status som en erhvervsdrivende fond, som har eksisteret siden 1866. HedeDanmark er den gennemgående og primære virksomhed. HedeDanmark har i 2023 arbejdet inden for fire af Hedeselskabets forretningsområder: Skov, Landskab & Anlæg, Grøn Service og Cirkulær Bioøkonomi.

Udvikling i året

HedeDanmark realiserede i 2023 en omsætning på 2.285 mio. kr. mod 2.165 mio.kr. i 2022. Det primære driftsresultat for 2023 udgjorde 35 mio.kr. mod 24 mio.kr. i 2022. Resultatet før skat er ligeledes under det forventede resultat for året, som var i niveauet 30-40 mio.kr.

HedeDanmark a/s kan således præsentere et mindre tilfredsstillende resultat i et udfordrende år, hvor et stigende renteniveau og inflation i starten af 2023 har udfordret driften. Der har været god efterspørgsel efter og tilsvarende gode priser på træflis grundet krigen i Ukraine, særligt først på året. Bevidstheden om klima og biodiversitet har skabt stor efterspørgsel efter naturprojekter.

Årets vanskelige vejsituation med både tørke og regn affødt efterspørgsel efter klimasikringsløsninger. Omvendt har særligt de store mængder regn skabt udfordringer i andre dele af vores forretning, hvor vandet har udfordret kørsel, gravearbejde og lignende.

Forretningsområder

I det følgende redegøres mere specifikt for aktiviteter og indflydelse på årets resultat fra de enkelte af HedeDanmarks forretningsområder.

Grøn Service

I forretningsområdet Grøn Service tilbyder HedeDanmark a/s at vedligeholde og forbedre grønne udearealer ved at klippe, beskære, ukrudtsbekæmpe eller på anden vis forme eller udvikle grønne bynære områder på ansvarlig vis. Derudover kan løsningerne fra Grøn Service også bidrage til at styrke biodiversiteten i et område. I vinterperioden udføres der ligeledes vintersikring i form af snerydning og saltning.

Optimering af drift

På den forretningsmæssige side har der gennem året været et overordnet fokus på at stabilisere og optimere forretningsenhedens drift. Blandt andet har vi i 2023 justeret forretningen og arbejdsgange for at sikre profitabilitet nu og i fremtiden, og samtidig tilbyde kunderne en fleksibel og velsmurt driftsorganisation.

Fra 2023 har vores kunder bidraget med et beredskabshonorar for at sikre, at Grøn Service kan stå permanent klar med køretøjer til snerydning og saltning hen over vinterperioden. Det sikrer kunderne en stabil service samtidig med, at de generelle kørselspriser kan holdes nede på trods af de perioder, hvor der ikke er sne, og køretøjerne således ikke er i brug.

Alt håndværktøj og maskineri vil fremadrettet blive registreret i et digitalt værktøjssystem for bedre ressourcestyring. Det nye system giver samtidig medarbejderne adgang til opdateret sikkerhedsinformation om det pågældende værktøj.

Ledelsesberetning

Understøttelse af biodiversitet

Grøn Service har i 2023 oplevet en stigende efterspørgsel efter projekter, som giver en øget naturværdi, for eksempel ved at forbedre vilkårene for biodiversiteten. Dette er helt i tråd med HedeDanmarks værdier, hvor vi prioriterer helhedsorienterede løsninger for at forbedre naturværdien på arealerne. Her inddrager vi alle aspekter for at kunne skabe sunde økosystemer og sikre fødegrundlag for blandt andet insekter, padder, fugle og små pattedyr.

Vi har haft fokus på at genbruge materialer som afklip fra træer og buske til kvashegn, reducere CO2 aftrykket med mindre græsklipning og omlægning til naturgræs, arbejdet med indsamling af regnvand og i øvrigt brugt naturlige materialer.

For at imødekomme EU-kravene omkring måling af biodiversitet hos virksomheder har HedeDanmark valgt at opdele sine løsninger til forbedring af naturværdi i to kategorier, 'Plads til mere liv' og 'Biodiversitet'. Forskellen på de to modeller er et krav om monitorering og dokumentation af udviklingen i liv på arealet, når løsningen er i kategorien 'Biodiversitet'.

Grøn Service benytter sig af flere metoder, når det handler om at indsamle data, der beviser et projekts effekt i forhold til forbedret biodiversitet. Hertil har vi ansat fagpersoner, som står for feltarbejde, databehandling, afrapportering og rådgivning, blandt andet i forbindelse med baselinemålinger.

I 2023 har Grøn Service gennemført biodiversitetsmålinger for en række kunder, heriblandt målinger for Odense Kommune og SEF A/S samt i Hedeselskabets egen park ved hovedkvarteret på Klostermarken i Viborg.

Skadedyrsbekæmpelse

Grøn Service har i årets løb videreudviklet sine ydelser inden for skadedyrsbekæmpelse, da denne aktivitet skaber god synergi med de andre ydelser som i dag tilbydes vores kunder.

Fokusområdet er blandt andet detailhandelen, fødevarereproducerende virksomheder og ejendomsområdet.

Skadedyrsafdelingen tilbyder både analoge og digitale forebyggende sikringsordninger, samt bekæmpelse af gnaver, fugle, flyvende og kravlende insekter så som kakerlakker, skægkræ, væggelus, myrer, hvepse mm.

En styrke i afdelingen er vores akutvagt, hvor vi kan assistere vores kunder i hele landet indenfor fire timer, samt at alle serviceteknikerne råder over minimum en rottehund.

I 2024 er der særligt fokus på standardisering af processer, CEPA-certificering og udvikling af kundeportalen.

Miljø og klima

Forretningen har løbende tilpasset sin drift de stigende krav og forventninger til en praksis, der tager hensyn til miljø og klima. I forbindelse med et forbud mod brug af glyphosat (også kendt som Roundup) på befæstede områder, såsom flise- eller grusbelagte områder, der trådte i kraft pr 1. januar 2024, er midlet nu udfaset og erstattet af andre bekæmpelsesmetoder, efter de indledende forberedelser til overgangen i løbet af 2023.

Forretningen er desuden ved at nå til ende med arbejdet med at udskifte fossildrevne værktøjer til el-drevne værktøjer. Der er i denne forbindelse investeret et antal millioner kroner i nyt el-værktøj henover særligt de senest 3 år.

Ledelsesberetning

Indtjening i 2023

Da vejret i 2023 både har været uforudsigeligt og afvejet fra normen med en tør forsommer, en meget våd højsommer og en lang vækstsæson for græs, har det krævet stor fleksibilitet i organisationen, og isoleret set udfordret indtjeningen. Et bedre end budgetteret vinterforløb har dog delvist kompenseret herfor.

Landskab & Anlæg

HedeDanmarks forretningsområde Landskab & Anlæg arbejder med anlægsopgaver i byerne, klimaløsninger, afledning af regnvand, vandløbspleje, naturpleje og naturgenopretning inden for alle typer af naturprojekter, og løser udfordringer skabt af klimaforandringer samt etablerer løsninger, der kan forebygge og modstå dem.

Efterspørgsel efter naturgenopretning hos Landskab

Igen i år har der for Landskab været stor efterspørgsel på stort set alle ydelser indenfor klimasikring, naturgenopretning, biodiversitet og vandløbsrestaurering, samt beplantning omkring solcelleparker, hvilket har medført en høj omsætning og et godt resultat.

Ligeledes har opgaver med håndtering af arealer langs banestrækninger udviklet sig særdeles positivt med mange opgaver. Der er ansat nye medarbejdere for at imødekomme den store opgavemængde.

Indenfor skovrejsning har en tung og langsommelig statslig tilskudsordning med mange krav og usikkerhed hos lodsejerne omkring den fremtidige værdi deres jord har til gengæld begrænset søgningen til den statslige skovrejsningsordning. Dette har medført et mindre omfang af skovrejsninger for Landskabs afdelingen og er samtidigt en stor udfordring for den statslige ambition om mere skov i Danmark.

Landskab har desuden gennemført flere større naturgenopretningsprojekter. Her har Landskab blandt andet forestået genslyngningen af Langvad Å, som hermed bliver til faunapassage for havørred. Landskab har også udført arbejde i lavbundsprojektet Ringfenner ved Store Vildmose, hvor områder med tørv vådgøres for at reducere udledningen af drivhusgasser.

Endelig etablerede forretningsenheden Randers Stenrev i samarbejde med Randers Kommune, hvor udlægningen af sten på kort tid har skabt nyt liv i fjorden.

Vejr og konkurrence præger Anlæg

Markedet indenfor byggerelaterede projekter har i 2023 været præget af et stagnerende marked og dermed øget konkurrence, samt deraf følgende lavere priser, hvilket har medført et lavere aktivitetsniveau.

Vejret har i 2023 været særdeles vådt samt med sne og frost de sidste måneder, hvilket generelt har medført lavere aktivitet og øgede omkostninger. Det har betydet, at specielt Anlæg ikke har kunnet få udført den nødvendige opgavemængde i forhold til budgettet for de enkelte måneder.

Investeringer i specialmaskiner

Der investeres løbende i nye, store specialmaskiner, herunder den fleksible Menzi Muck ultimo 2022. Vores Menzi Muck har dermed været en del af driften i 2023 og kan operere i vanskeligt terræn, samt en fældeudkører til rydnings- og skovopgaver. Tilsammen åbner disse maskiner for at løse en lang række specialiserede opgaver, blandt andet i relation til klima og miljø i skov, landskab og langs jernbaner. Ejerskabet af maskinerne giver en ny fleksibilitet i forretningen og er desuden et adgangskort til opgaver for kunder, der selv mangler dette maskineri.

Ledelsesberetning

Indtjening i 2023

Landskab og Anlæg er i 2023 kommet i mål med at øge lønsomheden i forretningen, som var et fokuspunkt. Afdelingen for Landskab er i 2023 således lykkedes med at realisere et højt aktivitetsniveau og med en tilfredsstillende indtjening. Derimod er Anlæg ramt af den manglende aktivitet i byggeriet kombineret med den øgede konkurrence, hvilket har medført at det forventede aktivitetsniveau ikke er opnået og indtjeningen dermed ikke har været tilfredsstillende.

Forventninger til 2024

Forventningen til 2024 er, at året bliver tilnærmelsesvis sammenligneligt med 2023, hvilket vil sige et højt aktivitetsniveau og stor efterspørgsel efter Landskabs ydelser, men også med en fortsat udfordret skovrejsningsordning. Der forventes at skulle udføre flere opgaver i havmiljøet og udvikle enhedens ydelser indenfor dette område.

Anlægsmarkedet forventes fortsat at være presset og præget af hård konkurrence om opgaver.

Skov

Siden 1866 har Hedeselskabet arbejdet med skovrejsning, skovdrift og -rådgivning, og skovrelateret arbejde udgør den dag i dag stadig en betydelig del af Hedeselskabets, og dermed HedeDanmarks aktiviteter. HedeDanmarks forretningsområde Skov forvalter skov og beplantninger, og beskæftiger sig med alle facetter af skovdyrkning, helt fra produktionen af frø til afsætning af træeffekter samt salg af udstyr til brug i skoven.

Klima, miljø og biodiversitet

Et af årets markante skovrejsningsprojekter var etableringen af en klimaskov for virksomheden Solar ved Vejen. Her er der erhvervet 50 hektar landbrugsjord, hvoraf 38 hektar er blevet beplantet med en blanding af nåletræer og løvtræer, ligesom der er etableret lysåbne områder og små stier. Skovens optag af CO₂ estimeres og certificeres af en uafhængig tredjepart over en årrække, og kan hermed indregnes i ejervirksomhedens klimaregnskab. Skoven forventes desuden at bidrage til en forbedret biodiversitet i området.

Udover klima- og biodiversitetsformålet er skoven også rejst for at være et rekreativt tilbud til medarbejdere og lokalmiljø, hvor folk kan gå tur og nyde skoven. En uafhængig tredjeparts certificering af skovens CO₂-binding og en tæt monitorering af skovens udvikling sikrer, at skoven både gavner klimaet og Solars klimaregnskab, og kan skabe bedre vilkår for biodiversiteten.

I 2024 sætter HD Forest, som er en del af Skov, gang i et omfattende klimaskovprojekt i Baltikum, også med Solar som kunde. Her skal tilplantes 430 hektar ud af 670 hektar på en ejendom, Solar har erhvervet.

Igennem det senest årti har Skov arbejdet med konceptet vandskov, som har til formål at beskytte grundvandet, men skoven kan også have en gavnlig effekt på både klima og biodiversiteten i området. I 2023 blev aftalen om endnu en vandskov til grundvandsbeskyttelse i et partnerskab mellem Aarhus Kommune og Hedeselskabet indgået med HedeDanmark som den udførende part. Læs mere om partnerskabet i afsnittet om Samfundsansvar.

Vi har i 2023 gennemført de første FSC økosystemcertificeringer, som både certificerer skovens optag af CO₂ til indregning i virksomhedens klimaregnskab, og som også omfatter biodiversitet. Vi arbejder på, at vi i 2024 kan levere endnu flere data om klima og biodiversitet til de skovejere, vi forvalter skov for.

De skovarealer, som HedeDanmark forvalter i Danmark, Baltikum og Tyskland, har en betydelig positiv klimaeffekt, som dels skyldes lagringen af CO₂ i træer i skoven og i lagrede træprodukter, dels at træ kan erstatte mere klimabelastende materialer som cement, mursten, stål, plastik, gas og kul.

Ledelsesberetning

Vi vil arbejde for, at netto-klimagevinsten ved skovdrift bliver endnu større i fremtiden ved at stræbe efter fossilfri værdikæder inden 2040, for eksempel ved at eliminere fossile brændstoffer fra transport og maskineri, men vi vil også arbejde for at hæve tilvæksten i skoven, udnytte træet bedre og arbejde med BCCS (Biological Carbon Capture and Storage) og BCCU (Biological Carbon Capture and Utilization), hvilket er fangst, lagring og anvendelse af drivhusgasser.

Vi ønsker desuden at understøtte skovejerne i at generere større værdi af deres skove gennem indsatsen for klima og biodiversitet. Det kan blandt andet ske ved at koble skovejere, der gerne vil arbejde mere med klima og biodiversitet, med private virksomheder, som har midler til at bidrage med finansiering til projekterne.

Efterspørgsel efter træ og skovprodukter

I første halvår af 2023 var der stadig en meget stor efterspørgsel efter energi, hvorfor priserne på energiprodukter fra skoven også var meget høje. Dette er fortsat året ud og der forventes heller ikke generelt faldende priser på træ til energi i første halvår af 2024. Som følge af prisniveauet har aktiviteten på flisområdet også været høj.

Råtræmarkedet er derimod aftaget i løbet af året. Lige nu er afsætningen for træprodukter fra savværkerne på et lavere niveau. Tilgangen af råvarer fra skoven er dog samtidig lav, hvorfor priserne på råtræ fra skoven ikke er faldet markant. Det er en usædvanlig situation, som forventes at ændre sig i løbet af 2024, hvor en mulig faldende rente kan medføre stigende aktivitet i byggebranchen.

HD Seed er den enhed i HedeDanmark, der leverer frø til produktion af buske og træer. Her har efteråret været ekstraordinært travlt, da 2023 har været det største agern-år i Danmark nogensinde. Da der samtidig har været en mindre mængde agern i resten af Europa, har HD Seed både håndteret en stor mængde og en stor afsætning. Der har til gengæld ikke været frøsætning i Hybridlærk og Nordmannsgran, hvilket har indflydelse på den forventede omsætning og indtjening i 2024.

Et nyt optisk frøsorteringssystem har vist sig særdeles effektivt og betyder, at der nu kan sorteres og leveres frø af en exceptionel høj kvalitet, hvor stort set alle frø er spiredygtige og frø med selv de mindste fejl bliver sorteret fra. HedeDanmark er de første på det danske marked for skovfrø, der anvender denne teknologi.

Pr. 1. januar 2023 overtog HedeDanmark ejerskabet af virksomheden Danish Hardwood, som har speciale i at distribuere træ til Fjernøsten. Der er i årets løb arbejdet på at realisere synergierne i opkøbet, herunder at få udbredt den viden, som nu findes in-house omkring træeksport på tværs af lande og kontinenter.

Egenproduktion af juletræer er steget lidt i forhold til 2022. Afsætningen af juletræer har været på niveau med tidligere, men med en øget afsætning imod Frankrig i forhold til Tyskland. Priser ved leverandører har været let stigende i 2023 og vi forventer yderligere prisstigning i 2024.

Antallet af juletræsproducenter er faldende, hvilket også betyder fald i omsætningen af produkter til juletræsproducenterne. På markederne udenfor Danmark har vi dog kunnet fastholde omsætningen. Aktiviteten har dermed været faldende i afdelingen HD2412, som afsætter produkter til juletræsproduktionen, mens aktiviteten var let stigende i HD NordicTrees, som beskæftiger sig med salg af juletræer og pyntegrønt.

Ledelsesberetning

Aktiviteter uden for Danmark

HedeDanmark fortsatte i 2023 den skovforvaltning i den tyske delstat Brandenburg, som begyndte i 2022. Vi er blevet taget positivt imod af skovejterne, og processen er forløbet godt, selvom det er en udfordring at indtræde i et nyt skovforvaltningsområde.

Væksten på skovforvaltning i Baltikum har været lavere end de tidligere år som følge af et mere usikkert finansielt miljø og stigende renter. Vi forvalter ved udgangen af 2023 cirka 106.000 ha. i de tre baltiske lande. Skovningsaktiviteten har til gengæld specielt i første halvår været høj, og vi har samtidig sat gang i udviklingsarbejdet for vores skovejere i Baltikum med henblik på opsætning af vindmøller i eksisterende skove.

Indtjening i 2023

Generelt har der været et stort aktivitetsniveau på skovområdet, som også medfører tilfredsstillende resultater samt en stor værdiskabelse hos vores kunder.

Den økonomiske udvikling i aktiviteterne i de tre baltiske lande er meget tilfredsstillende, hvor et højt aktivitetsniveau i kombination med effektive systemer og processer har medført endnu et år med gode resultater, både for HedeDanmark og for de kunder, vi driver skov for.

På samme måde har vores opkøb af Danish Hardwood også været positivt og allerede første år givet bedre afsætningsmuligheder for skovejterne til blandt andet Asien.

Forventninger til 2024

2023 har været præget af krige og energikrise, og urolighederne er fortsat ind i 2024. Markedet har dog løbende forsøgt at tilpasse sig tilstandene, og forventes henover 2024 for en stor del at blive normaliseret med genopbygning af alternative forsyningsveje for ressourcer.

Cirkulær Bioøkonomi

HedeDanmarks forretningsområde Cirkulær Bioøkonomi arbejder med ressourceanvendelse gennem recirkulering af næringsstoffer og begrænsede ressourcer, og i form af produktion af biogas. HedeDanmark vurderes at være blandt de førende i Danmark inden for håndtering og genanvendelse af restprodukter til gødning, foder og biogas. HedeDanmark driver også forretning inden for cirkulær bioøkonomi i Sverige.

BioRec Danmark

I HedeDanmarks danske afdeling for cirkulær bioøkonomi, HD BioRec Danmark, har vi ligesom i 2022 oplevet høje gødningspriser i 2023, og dermed en stor efterspørgsel på vores produkter. Vi har på meget tilfredsstillende vis formået at agere i et turbulent marked for gødningsprodukter, både ved at udnytte vores markedssituation, og ved at gennemføre en række optimeringer på projektniveau.

Igen i år har vi haft udfordringer med, at der endnu ikke er kommet politisk sikkerhed i forhold til grænseværdier for PFAS i spildevandsslam. Det har særligt været en udfordring for vores kunder, men vi har i mange tilfælde lykkedes med at afhjælpe vores kunders udfordringer, blandt andet ved at udvikle et nyt koncept for brandslam i samarbejde mellem medarbejdere på tværs af divisionen.

Biogaspriserne har i 2023 ligget markant under prisniveauet i slutningen af 2022, hvilket har udfordret afsætningen af biogassubstrater. Dette afspejles i forretningsområdets 2023 resultat. Der er tiltrådt en ny leder for biogasteamet i Q4 2023, og vi forventer en stabil vækst i 2024.

Ledelsesberetning

BioRec Sverige

Vi oplever en betydelig priskonkurrence på markedet for biogødning i Sverige, hvilket presser marginen på vores nyvundne projekter. Det har også betydet en reduceret volumen på grund af tabte ordrer. Således har den svenske forretning i 2023 været udfordret både på margin og volumen.

MiljøCenter Lundgård

MiljøCenter Lundgård er HedeDanmarks center for modtagelse af affalds- og restprodukter som have- og byggeaffald, slam og jord, som blandt andet forarbejdes til betonklodser. Ledelsen på centret har igennem 2022 og 2023 gennemført en omfattende turnaround, som har resulteret i, at vi i 2023 for første gang leverer et beskedent positivt resultat i dette forretningsområde.

Det positive resultat bygger både på eksisterende og udvikling af nye cirkulære produktområder, og en omstrukturering og effektivisering af kapacitetsomkostninger.

Forretningsområdet er inde i en meget positiv udvikling, blandt andet med større og strategisk interessante samarbejdspartnere, og vi forventer en fortsat positiv udvikling i forretningsområdet i 2024.

Forventninger til 2024 og begivenheder efter regnskabsårets udløb

HedeDanmark har fortsat en målsætning om profitabel vækst i både omsætning og resultat med respekt for naturen. Det betyder, at vi i forbindelse med væksten også fremadrettet vil have fokus på den grønne omstilling og investere i udvikling af løsninger og indkøb, der bidrager positivt hertil. Der vil samtidig være fokus på at øge lønsomhed i de enkelte forretningsområder gennem blandt andet styrket brug af digitale og innovative løsninger med konkurrencedygtige produkter og serviceydelser til følge, som forventes at blive til gavn for kunderne, da det forventes at medføre forbedrede kundeoplevelser.

På baggrund af ovenstående er den samlede forventning for 2024 et resultat før skat i niveauet 30-40 mio.kr.

Lovpligtig redegørelse om samfundsansvar

Som tidligere beskrevet er HedeDanmark en international anlægs-, handels- og servicevirksomhed inden for det grønne område og Danmarks største og ledende leverandør af pleje- og serviceydelser til skoven, det åbne land, have- og parkanlæg samt det åbne rum i byerne. HedeDanmark er en del af Hedeselskabet, som arbejder for at fremme udviklingen af naturværdier og naturressourcer.

Det er for HedeDanmark naturligt at udvise ansvarlighed for det samfund, som vi er en del af. Vi betragter det som et ansvar, vi deler med vores interessenter, og hvor vi sammen agerer ud fra sund fornuft med hensyntagen til såvel kunder, ejere, medarbejdere og samarbejdspartnere samt samfund, klima og miljø.

Vi tilstræber at minimere vores eget negative aftryk og forbedre det positive aftryk – både når det handler om klima og biodiversitet. Vores samfundsmæssige værdiskabelse ligger dog primært i, at de løsninger, som vi udvikler og tilbyder vores kunder, kan bidrage til, at de udleder mindre CO₂, binder kulstof, øger biodiversitet og udnytter naturens knappe ressourcer hensigtsmæssigt.

Vores arbejde med samfundsansvar tager udgangspunkt i de ti principper i FN's Global Compact, hvorunder vi har og efterlever en række politikker for samfundsansvar: Ordnete arbejdsforhold, antikorruption, medarbejdertrivsel og sikkerhed, miljø og klima samt diversitet og ligestilling. Vores politikker består af retningslinjer samt vores forventninger til hinanden og i en række tilfælde ønskede mål for udvikling på området.

Ledelsesberetning

HedeDanmark er, enten direkte eller gennem Hedeselskabet, repræsenteret i en række relevante bestyrelser og udvalg, som understøtter vores vision. Det gælder blandt andet Skovrådet, Dansk Skovforening, Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere, Landskabsrådet, Danske Anlægsgartnere, Brancheforeningen Genanvend Biomasse, Foreningen Biogasbranchen m.fl.

Der henvises i øvrigt til Hedeselskabets redegørelse for samfundsansvar på www.hedeselskabet.dk/om-hedeselskabet/aarsrapport.

Menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og ansvarlig leverandørstyring

HedeDanmark støtter og respekterer beskyttelsen af internationalt erklærede menneskerettigheder og fundamentale arbejdstagerrettigheder, herunder OECD Guidelines for Multinational Enterprises, principperne i FN's Global Compact, FN's Guiding Principles on Business and Human Rights, ILO-konventioner om børnearbejde (C138, C182), tvangsarbejde (C029, C105), ligeløn og diskrimination (C100, C111) og organisationsfrihed (C087, C098). Internt sker det gennem medarbejderpolitikker og retningslinjer. Eksternt i forhold til underleverandører og samarbejdspartnere sker det via ansvarlig leverandørstyring og et samarbejdskodeks.

HedeDanmark er en international virksomhed og følger de gældende love i forhold til arbejdstagerrettigheder i de lande, hvor vi er repræsenteret. Samtidig har HedeDanmarks medarbejdere frihed til at organisere sig. Med respekt for de forskellige nationaliteter blandt de ansatte, og at HedeDanmark har aktiviteter i lande med forskellige kulturer og arbejdsforhold, er de internationalt anerkendte menneskerettigheder integreret i medarbejderpolitikkerne.

Politikkerne og vores Code of conduct favner blandt andet trivsel, fravær, arbejdsmiljøcertificering og arbejdstagerrettigheder. Der sker løbende tilpasning og opfølgning på politikkerne, så de følger den til enhver tid gældende lovgivning og/eller vejledning. Der er nultolerance over for diskrimination eller krænkende adfærd, herunder på baggrund af køn, race, etnicitet, religiøs eller politisk orientering mv.

Gennem vores politik for ansvarlig leverandørstyring og et defineret samarbejdskodeks forsøger vi kontinuerligt at sikre, at underleverandører og samarbejdspartnere overholder internationale retningslinjer om arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder. HedeDanmarks hovedaktiviteter er primært koncentreret i Danmark og Vesteuropa, hvor risikoen for manglende overholdelse af menneskerettigheder vurderes at være lavere end i andre dele af verden. Der er i 2023 ikke konstateret brud på menneskerettigheder eller på adfærdskodekset hos leverandørerne.

I 2023 har vi revideret vores Code of conduct for underleverandører, og har over for vores medarbejdere indskærpet vigtigheden af, at leverandørerne sætter sig ind i og underskriver denne. Retningslinjerne indeholder fra 2023 en forpligtelse til at redegøre for, om man som underleverandør er omfattet af eller benytter underentreprenører, der er omfattet af EU's sanktionslister.

I 2024 vil vi videreudvikle den digitale platform for styring af underleverandører.

Kortere betalingsfrister i handelstransaktioner

EU-Kommissionen præsenterede den 12. september 2023 et forslag til en ny forordning vedrørende bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner. Formålet med denne forordning er at beskytte europæiske små og mellemstore virksomheder mod krav om længere betalingsfrister fra store virksomheder. Et forslag HedeDanmark kan bakke op om som god forretningsetik.

Forslaget til den ny forordning fastsætter en betalingsfrist i handelstransaktioner, hvorefter betalingsperioden ikke må overstige 30 kalenderdage fra datoen for modtagelse af faktura eller tilsvarende anmodning om betaling. Forordningen vil afskaffe muligheden for at aftale en længere betalingsfrist.

Ledelsesberetning

HedeDanmark har gennem flere år anset det som god ordentlighed ikke at presse mindre leverandører ved at kræve længere kredittider. Vi har dog modsat gennem flere år oplevet at blive presset af kunder med krav om længere kreditperioder.

Ved indførelse af den nye forordning vil HedeDanmarks arbejdskapital derfor blive påvirket positiv, idet vores tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser vil blive reduceret væsentligt, mens gældsforpligtelser over for leverandører af varer og tjenesteydelser ikke forventes at blive påvirket væsentligt.

Vi anser det som et vigtigt element i vores CSR arbejde ikke at presse vores leverandører til at skulle finansiere vores drift og ser frem til, at der kommer en generel holdningsændring blandt de større virksomheder i retning af EU-Kommissionens forordning.

Antikorruption og transparens

HedeDanmark anser korruption og bestikkelse for at være væsentlige risici i forhold til den frie konkurrence samt en hindring for naturlig profitabel vækst. Både internationalt og nationalt risikerer HedeDanmarks medarbejdere at blive mødt med krav om betaling af bestikkelse.

På denne baggrund har HedeDanmark en antikorrupsionspolitik, som tager udgangspunkt i nultolerance over for bestikkelse, facilitation payment (betalinger, der har til formål at sikre eller fremskynde en handling, som betaleren lovmæssigt eller på anden måde er berettiget til), returkommission og karteldannelse, og som indeholder råd og vejledninger i håndtering af interessekonflikter. I 2022 blev politikken gennemgået og opdateret. Der har i 2023 ikke været sager, der er i strid med antikorrupsionspolitikken.

Siden 2018 har HedeDanmark haft en whistleblowerordning, der giver ansatte, samarbejdspartnere og andre eksterne personer mulighed for anonymt at kunne anmelde mistanke om uregelmæssigheder i alle dele af HedeDanmark inden for områderne regnskabsmæssig manipulation, misbrug af aktiver samt svig, bestikkelse og korruption.

Som følge af et nyt EU whistleblowerdirektiv har ordningen siden 2021 også indeholdt punkter vedrørende chikane, fysisk vold, trusler og seksuelle krænkelse samt væsentlige brud på miljøregler og forurening af miljøet. Ordningen indeholder desuden et afsnit om håndtering af personfølsomme oplysninger. Der har i 2023 ikke været indberetninger, som har givet anledning til sager. Ordningen administreres af en uvildig tredjepart, hvilket sikrer anmelderens anonymitet og er med til at sikre tilliden til ordningen. Whistleblowerordningen er desuden designet, så man er sikker på, at en indberetning får den rigtig indgang i organisationen, uden om de aktører, der adresseres i indberetningen, og således ikke kompromitterer afsenderen.

HedeDanmarks ledelse arbejder ud fra at praktisere en troværdig, tydelig og transparent ledelsesstil og stræber efter en høj grad af gennemskuelse om ledelsens intentioner, virksomhedens målsætninger samt åbenhed i forhold til interne forhold og afrapporteringer. I 2024 vil HedeDanmark fortsat øge transparensen i alle selskabets aktiviteter.

Sociale forhold og medarbejderansvar

HedeDanmark agerer socialt og samfundsmæssigt ansvarligt både internt og i forhold til det omkringliggende samfund. Internt er der fokus på, at HedeDanmark er en ansvarlig og inkluderende arbejdsplads. Det er defineret i politikker på området og udmøntes i konkrete handlinger og tiltag i forhold til medarbejdertrivsel, det psykiske og fysiske arbejdsmiljø og kompetenceudvikling. Eksternt arbejder HedeDanmark på at skabe rum for og tage hensyn til udsatte grupper og sociale vilkår i øvrigt.

Ledelsesberetning

HedeDanmark arbejder for, at personer med mentale, sociale eller fysiske udfordringer kan komme i job, så de værdifulde ressourcer, personerne rummer, kan komme i spil til gensidig gavn for virksomheden og de berørte medarbejdere. Vi er en del af et samarbejdsprojekt, som har til formål at skabe jobåbninger for tidligere kriminelle. Der er dog endnu ikke rekrutteret medarbejdere ad denne vej. Derudover er vi i løbende dialog med de nationale jobcentre om rekruttering, også vedrørende ansættelser på særlige vilkår. Ved udgangen af 2023 var 23 personer ansat i fleksjob, med løntilskud, på mentorordning eller på §56-aftale. Det er ordninger som kan indgås, hvis medarbejderen for eksempel har væsentligt forøget sygdomsrisiko og dermed øget risiko for sygefravær.

I det omfang, det er muligt, har medarbejdere mulighed for hjemmearbejdspladser, fleksible arbejdstider og frihed under ansvar til at skabe en balance mellem arbejde og fritid, der passer til den enkelte. Vi tilstræber at skabe og være en rummelig arbejdsplads, hvor der er plads til alle, og hvor vi kan finde en gensidig tilfredsstillende arbejdsform.

HedeDanmark samarbejder med Forsvaret og Interforce om at forbedre forholdene for de medarbejdere, som har både en militær og civil erhvervsmæssig forpligtelse.

Elever og uddannelse

Vi påtager os et ansvar for at sikre, at vi og andre virksomheder er i stand til at rekruttere kvalificeret arbejdskraft i fremtiden. I 2023 havde vi 39 elever og 46 praktikanter, og på den måde bidrager vi samtidig til unge menneskers uddannelse og fremtidige jobmuligheder.

Der er i 2022 etableret et elevkoncept på tværs af vores forretningsområder, og det er blevet videreudviklet i 2023. Vi har arbejdet på at skabe et netværk på tværs eleverne imellem, hvorved de får mere viden og indsigt i de forskellige forretningsområder.

I 2024 skal vi arbejde med roller og ansvar i virksomheden, så centrale personer i elevkonceptet kender til de forventninger, der er i den rolle, de har i forhold til elever, så vi kan sikre, at elever får den bedste mulighed for læring og udvikling. Vi ønsker desuden, at konceptet kan bidrage til, at flest muligt ønsker en fastansættelse ved endt uddannelse.

Rekruttering og modtagelse af nye medarbejdere er en prioriteret og væsentlig aktivitet i HedeDanmark. I 2023 er den digitaliserede proces omkring rekruttering blevet implementeret. I 2024 tilføjes nye elementer for at sikre en større grad af fastholdelse og professionalisme i onboarding af nye medarbejdere.

Vores mentorordning for timelønnede er implementeret i alle forretningsområder. Ordningen bidrager til at nye medarbejdere kommer godt i gang med opgaverne og bliver introduceret til processer, systemer og de nye kolleger. Der er udpeget en række mentorer, som har været igennem en intern mentoruddannelse, hvor de blandt andet møder arbejdsmiljø- og tillidsrepræsentanter. Det sikrer, at den nye medarbejder introduceres til såvel arbejdsmiljø og overenskomst.

I 2023 har vi påbegyndt uddannelse og opkvalificering af en række af vores ledere. God ledelse er en høj prioritet, og vi anser det for at være afgørende for vores medarbejders trivsel og deres ønske om at blive ved med at være en del af HedeDanmark. Lederudviklingen vil i første omgang være målrettet ledere i driften og vil omfatte temaer som vores ledelsesprincipper, trivsel, stressforebyggelse, arbejdsmiljø, personalejura med videre.

Vores ledelsesprincipper er blevet implementeret i hele virksomheden i 2023, og beskriver hvordan man er en god leder i HedeDanmark. Principperne er følgende: Nærvær, Tydelig rammesætning, Helhedsorienteret kundefokus, Selvindsigt og Udviklingsorienteret.

Ledelsesberetning

Generel efteruddannelse og opkvalificering af medarbejdere er ligeledes en prioritering i HedeDanmark, så de fastholder et højt kompetenceniveau. I forretningsområderne gennemføres uddannelsesplanlægning for at styrke faglige kompetencer og give et generelt kompetenceløft, som skal afspejle udviklingen samt aktuelle og forventede behov.

Arbejdsmiljø

Ulykkesfrekvensen er steget, dog er de fleste skader af mindre alvorlig karakter, og størstedelen har fravær på mellem en og tre dage. Frekvensen for ulykker med fravær over fire uger er ligeledes steget i forhold til 2022, men er langt under tidligere års niveau.

I 2022 og 2023 har tilnærmelsesvist alle medarbejdere gennemført fire timers førstehjælpkursus og lært hjerte-lungeredning, brug af hjertestarter samt håndtering af både alvorlige og mindre skader. Der er på baggrund af kurset indført en regel om, at man skal have en Tourniquet (årepresse) på sig, når man bruger motorsav. Det er besluttet, at medarbejderne fremover skal på førstehjælpkursus hvert andet år.

Vi har haft fokus på positiv kommunikation om arbejdsmiljø, og har blandt andet indført en månedspris – arbejdsmiljømester, som bliver givet til en medarbejder, der har gjort en særlig indsats for arbejdsmiljøet. Driftscentre fejrer, når de har 100 dage uden ulykker, med besøg af en pølsevogn, herefter bliver næste mål 365 dage.

I forbindelse med ledertræningen gennemføres et modul om sikkerhed. Det er begyndt i 2023 og målet er, at den resterende del af medarbejderne gennemfører modulet i 2024.

Mentorordningen er indført i hele driften, og nye medarbejdere møder i løbet af den første tid deres arbejdsmiljørepræsentant, som sikrer, at medarbejderen er introduceret til arbejdsmiljø og kender virksomhedens holdning til sikkerhed. Ordningen får ros fra nye medarbejdere. Nye funktionærer deltager i introdag, hvor de ligeledes får kendskab til arbejdsmiljø.

Det er indført, at der på alle møder skal indgå et punkt om arbejdsmiljø, så der skabes en forståelse af, at sikkerhed er en vigtig del af arbejdet.

Arbejdsmiljøgrupperne er i efteråret blevet uddannet i at gennemføre mikrokampagner, og målet i 2024 er at gennemføre to mikrokampagner i alle driftscentre, den ene landsdækkende og den anden lokalt.

Syge- og ulykkesfravær

I forlængelse af flere års arbejde med reduktion af ulykkesfravær har vi i 2023 lykket med at reducere vores ulykkesfravær til 0,32%, hvilket ligeledes er under vores målsætning for 2023 på 0,35%. Den meget tilfredsstillende forbedring skyldes ikke mindst medarbejdernes helhjertede dedikation til forebyggelse af ulykker. Der vil fortsat i 2024 være et massivt fokus på at fastholde forebyggelsen af ulykker, hvilket forventes at bidrage til yderligere reduktion i 2024. Målsætningen for fravær på grund af ulykker for timelønnede i 2024 er 0,30 % af antal præsterede timer.

Ledelsesberetning

Sygefraværet for timelønnede er steget i 2023. Det vurderes at hænge sammen med at efteråret har været præget af smitsomme luftvejslidelser. Sygefraværet for funktionærer er fastholdt på et lavt niveau på trods af efterårets smitsomme sygdomme. De har mulighed for at arbejde hjemme, for eksempel ved milde symptomer, og dermed er smitterisikoen minimeret. Nedenstående viser fraværsverblikket for 2022 og 2023:

Fokus	Målepunkt	Gruppe	Målsætning	Realiseret	Målsætning	Realiseret
			2023	2023	2022	2022
Nedbringelse af Sygefravær	Sygetimer	Timelønnede	< 3,25 %	5,84 %	< 3,25 %	5,39 %
		Funktionærer	< 1,00 %	1,48 %	< 1,00 %	1,41 %
Ulykkesfravær reduceres	Ulykkes-fraværstimer	Timelønnede	< 0,35 %	0,32 %	< 0,35 %	0,42 %

Note:
Sygefraværet er inkl. langtidfravær, fravær pga. kroniske lidelser og arbejdsulykker.
Sygefravær er målt i forhold til antal årsværk for funktionærer.
Ulykkesfravær er målt i forhold til antal præsterede timer.

Miljø og klima

HedeDanmark er bekendt med potentielle risici relateret til vores aktiviteter og services, herunder klima- og miljømæssige risici for eksempel i forbindelse med anvendelse af fossile brændstoffer til transport, værktøj og maskiner. HedeDanmark anvender værktøjer og maskiner til at udføre en række af vores aktiviteter og har desuden en bilflåde, der dagligt kører mange kilometer og dermed udleder CO₂.

Derfor er HedeDanmark i lighed med resten af organisationen også omfattet af Hedeselskabets strategi "Naturlig Vækst", som sætter retningen for, at selskabet og de underliggende forretningsenheder skal arbejde for at modvirke og afbøde klimaforandringer ved at begrænse CO₂-udledning, erstatte CO₂-tunge materialer med bæredygtige alternativer og gennem klimasikringsløsninger. Strategien rummer indsatser for at øge biodiversiteten og udvikle effektive løsninger til fuld udnyttelse af naturens knappe ressourcer og til genanvendelse af restprodukter.

HedeDanmark indgår som en del af Hedeselskabets samlede klimaregnskab, som udarbejdes efter internationale standarder for klimaregnskab, herunder Greenhouse Gas Protocol (GHGP) og klimamålsætninger under Science Based Targets Initiative (SBTi). Vores mål om at nedbringe scope 1 og 2 emissionerne med 42 procent i 2030 og scope 3 emissionerne med 25 procent i 2030, begge med udgangspunkt i 2020 baseline, er således på linje med SBTi net-zero guidance.

Der har i 2023 fortsat været fokus på vores klimapåvirkning i den fulde værdikæde, herunder den samlede effekt af kulstofbindingen i de skove, HedeDanmark forvalter. Ved udgangen af 2023 forvaltede HedeDanmark knap 200.000 hektar skov i ind- og udlandet.

For de skove vi forvalter, kan vi dokumentere en nettobinding på mere end 240.000 tons CO₂ i den samlede værdikæde (scope 1, 2 og 3). I Hedeselskabets eget skovejerskab kan vi dokumentere en (scope 1) binding på mere end 18.000 tons CO₂. Scope 1 omfatter Hedeselskabets direkte emission, hvor de to største poster er brændstof i henholdsvis egne biler og maskiner. Scope 2 omfatter indirekte emissioner fra eksempelvis el og fjernvarme. Scope 3 omfatter indirekte udledninger forbundet med den værdikæde, som Hedeselskabet indgår i. Hedeselskabets aktiviteter i den fulde værdikæde sikrer dermed en binding af langt mere CO₂e, end vi udleder, jf. klimaregnskabet.

Ledelsesberetning

Vi har i årets løb gennemført en række tiltag på teknologi-, materiale- og energifronten for løbende at tilstræbe en mere energi- og ressourcevenlig drift.

Vi har opsat et antal ladestandere for elbiler ved vores kontorer i Viborg og Esbjerg, så det er nemmere for gæster, kunder og medarbejdere med elbiler at lade op. Ved udgangen af 2024 er det målet at have adgang til ladestandere ved alle større lokationer.

Som en del af strategien om at overgå fra benzindrevet til eldrevet håndværktøj har vi i 2023 indgået aftale med værktøjsproducenten Makita om at indgå i deres program, hvor gamle benzindrevne værktøjer bliver udskiftet med elektriske, når de er udtjent.

På baggrund af nu fire års klimaregnskaber ser vi, at vores emissioner ikke er reducerede, hvilket skyldes organisk vækst i virksomheden. I 2024 vil der være et stærkt strategisk fokus på at få udarbejdet den handlingsplan, som vil sikre en målopfyldelse i 2030-målene.

Det er en høj prioritet for HedeDanmark at bidrage til en øget biodiversitet i naturen. En forudsætning for at lykkes med denne prioritet er, at der er en helt grundlæggende forståelse for betydningen af en bedre biodiversitet blandt både borgere og beslutningstagere.

Derfor tager vi løbende initiativ til en række aktiviteter, som handler om at tilvejebringe mere viden om biodiversitet, og om at få formidlet denne viden videre til de rette interessenter.

I 2023 valgte vi for eksempel at uddanne vores medarbejdere i Grøn Service, så de kan tale med kunder om og arbejde med biodiversitet. Det gjorde vi ved at udvikle et virkemiddelkatalog til beskrivelse af de tiltag, man kan gøre for at skabe plads til mere liv og øge den biologiske mangfoldighed. Der er også udarbejdet en række baselinemålinger af biodiversiteten for forskellige typer af kunder, så medarbejderne kan tage en dialog om, hvilke tiltag man med fordel ville kunne gøre på ejendommen.

Der henvises i øvrigt til afsnittet om Miljø, klimaaftryk og biodiversitet i Hedeselskabets ledelsesberetning for 2023.

Verdensmål

HedeDanmark anvender FN's 17 Verdensmål som et udviklingsværktøj, der opfordrer os til at handle og sætte mål for vores påvirkning. Følgende mål har særligt relevans for vores mål og målsætninger:

Mål 12 Ansvarligt forbrug og produktion

Målet omfatter effektiv styring af vores fælles naturressourcer, og måden hvorpå vi bortskaffer giftigt affald og forurenende stoffer. Derudover tilskynder målet industrier, virksomheder og forbrugere til at genbruge og reducere deres affald.

Vores forretningsområde Cirkulær Bioøkonomi beskæftiger sig med formidling og dokumentation af en række restprodukter fra forsyningsselskaber og virksomheder til anvendelse som foder eller gødningssubstrater til landbruget eller som energikilde til biogasanlæg. Den indvundne gas fra vores vedvarende energianlæg i Polen bliver udnyttet til produktion af strøm og varme.

Inden for forretningsområdet Cirkulær Bioøkonomi driver vi også et miljøcenter til modtagelse af jord, slam og have- og byggeaffald, hvor vi producerer betonklodser af noget af det indkomne materiale. Aktiviteterne understøtter, sammen med vores ejerskab i selskaber med produktion af biogas og biokompost, samfundets genanvendelse af produkter og værdiskabelse baseret på affaldsstrømme.

Ledelsesberetning

Mål 13 Klimaindsats

Målet handler om at begrænse stigningen af den globale gennemsnitstemperatur til 2 grader celsius over det førindustrielle niveau og helst komme under 1,5 grader samt styrke modstandsdygtighed og klimatilpasning i sårbare regioner.

HedeDanmark både udleder og binder CO₂ i forbindelse med vores aktiviteter. Vi udleder bl.a. ved drift af maskinpark, transport i egen værdikæde, afbrænding af træ og når de formidlede restprodukter spredes ud på marken. Omvendt binder vi CO₂, når træerne i vores egne og forvaltede skove vokser. Også i 2023 har der været en nettotilvækst i skovene, hvilket betyder, at træerne har vokset mere, end der er skovet. Derudover har det træ, der er skovet, medvirket til at fortrænge fossile energikilder i vores energisystem samt indgået i materialer til byggeri m.v., hvor træ også lagres og erstatter beton, mursten m.v., som har et højt CO₂-forbrug forbundet med produktionen.

Vores opgaver inden for klimasikring, herunder afledning af regnvand, etablering af og tømning af regnvandsbassiner og kystsikring medvirker til at afbøde effekterne af klimaændringerne. Vores klimaregnskab dokumenterer vores negative og positive påvirkning. Vi har en ambition om at reducere vores fossile emissioner med 42 % i scope 1 og 2 og med 25 % i scope 3 fra 2020 til 2030 på linje med ambitionerne i Paris-aftalen.

Mål 15 Livet på land

Målet fokuserer på at bevare og genoprette brugen af terrestriske økosystemer som skove, vådområder, tørre områder og bjerge inden 2030 og fremme bæredygtig forvaltning af skove og standsning af afskovning. HedeDanmark forvalter store skovarealer og driver aktiviteter med henblik på naturgenopretning og etablering af biodiversitetsparker med tilhørende dokumentationsmulighed.

HedeDanmark er certifikatholder for både PEFC™ og FSC® skovcertificering og certificerer skove, som vi forvalter efter kundens ønske. HedeDanmark tester som de første i Norden FSC's nye standard for certificering af økosystemtjenester i egne plantager, hvilket omhandler opgørelse af CO₂-binding, biodiversitet, vand og rekreative formål. Desuden er den træflis, som forsyningselskaberne aftager, SBP-certificeret.

Mål 17 Partnerskaber for handling

På tværs af de tre mål 12, 13 og 15 samt gennemgående for alle vores aktiviteter er mål 17. For vi kan kun finde løsninger på de samfundsmæssige udfordringer og kriser i tætte alliancer med kunder, medarbejdere, medlemmer, den offentlige sektor, private virksomheder og forskere. Det afspejler sig også i de mange innovations-, forsknings- og udviklingssamarbejder, som vi engagerer os i.

Mangfoldighed

HedeDanmark er en mangfoldig arbejdsplads, hvor diversitet er en styrke. En mangfoldig sammensætning af medarbejdere skaber et dynamisk og givende arbejdsmiljø. Samtidig bidrager mangfoldigheden til at gøre os konkurrencedygtige og giver os de bedste forudsætninger for at skabe succes i både forretningen og som en attraktiv arbejdsplads.

HedeDanmarks diversitetspolitik bidrager til fortsat at sikre, at alle har lige muligheder og de bedste rammer for at gøre karriere uafhængig af køn, alder, hudfarve, politisk og religiøs anskuelse, seksuel orientering, national, social og etnisk oprindelse. Kompetencer er til enhver tid det afgørende parameter i ansættelser og ved forfremmelser. Internt opfordres alle på lige vilkår til at søge lederstillinger, såfremt kompetencerne matcher stillingerne. HedeDanmark tilbyder alle medarbejdere mulighed for, gennem udvikling i jobbet og deltagelse i relevante interne og eksterne kurser og uddannelse, at udvikle faglige og personlige kompetencer.

Ledelsesberetning

Ud af 822 ansatte i HedeDanmark, opgjort ud fra headcounts, ved udgangen af 2023 var gennemsnitsalderen 45 år, og gennemsnitsanciennitet knap 9 år. Den kønsmæssige fordeling ud fra den juridiske definition var 23 % kvinder og 77 % mænd.

Bestyrelsen

Ved udgangen af 2023 bestod HedeDanmarks bestyrelse af tre personer, heraf en kvinde og to mænd. Dermed udgør det underrepræsenterede køn 33 %, og der er således en afbalanceret kønsmæssig fordeling jævnfør myndighedernes vejledning herom. Det er også for 2024 målsætningen, at den kønsmæssige fordeling fortsat er afbalanceret.

Første og andet ledelseslag

HedeDanmarks første ledelsesniveau, direktionen, består af en person. Det andet ledelsesniveau omfatter personer med personaleansvar, som refererer direkte til det første ledelsesniveau under det øverste ledelsesorgan, dvs. til direktionen. Niveauet består af 8 personer, heraf en kvinde. Samlet set udgør det underrepræsenterede køn for øvrige ledelsesniveau 11%. I 2023 startede arbejdet med at opsætte måltal, tidshorizont og handlinger, der skal bidrage til at realisere en ligelig kønsmæssig fordeling i overensstemmelse med myndighedernes vejledninger herfor.

Forventningen til 2024 er en fortsættelse af politikken på området samt en fortsat indsats for at styrke diversitet, ligestilling og mangfoldighed i HedeDanmark. Nedenstående viser således den skematiske præsentation af første og andet ledelseslag:

Nøgletal	Øverste ledelsesniveau	Øvrige ledelsesniveauer
Samlet antal medlemmer	3	9
Underrepræsenteret køn i %	33 %	11 %
Måltal i %	33 %	20 %
Årstal for opfyldelse af måltal	N/A	2025

Dataetik

Siden 2022 har HedeDanmark været en del af Hedeselskabets politik for dataetik, som er udarbejdet på baggrund af etiske overvejelser ved anvendelse af data samt de interne retningslinjer for databehandling. Politikken for dataetik redegør for vores interne retningslinjer for, hvordan der arbejdes med dataetik, herunder hvordan vi bl.a. indsamler, behandler og anvender data etisk korrekt, ansvarligt og gennemsigtigt.

Direktionen har det overordnede ansvar for, at politikken er i tråd med strategien, og at den efterleves i praksis. Ledergruppen har det daglige ansvar for, at de respektive forretningsområder agerer i overensstemmelse med retningslinjerne for dataetik. Dataetiske dilemmaer skal diskuteres og vurderes af de relevante ansvarlige i organisationen, når de opstår. Arbejdsgruppen foretager løbende, og som minimum én gang årligt, en evaluering af indsatser, handlinger og politikker inden for dataetik, herunder brugen af ny teknologi. Evalueringen skal inkludere en vurdering af, hvorvidt det er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at foretage ændringer til nærværende politik.

Ledelsesberetning

Risikostyring

HedeDanmark indgår i Hedeselskabets arbejde med risikostyring. Hedeselskabet betragter risikostyring som et vigtigt værktøj til at skabe vækst i forretningen og til at beskytte medarbejdere, aktiver og omdømme. Hedeselskabet har i 2023 fortsat det forløb, som har pågået i de senere år, og som har til formål at sikre en mere ensartet og værdiskabende anvendelse af risikostyring i Hedeselskabet.

Det betyder, at Hedeselskabet:

- Anvender et effektivt og integreret risikostyringssystem, samtidig med at den forretningsmæssige fleksibilitet bevares.
- Identificerer og vurderer væsentlige risici forbundet med HedeDanmark.
- Overvåger, styrer og begrænser risici.

Siden 2021 har arbejdet med risikostyring primært bestået af en fortsat forbedret integration af risikostyring med andre væsentlige processer, hvilket vil fortsætte i 2024.

Hedeselskabets diversifikation i kommercielle aktiviteter er i sig selv et element af risikostyring. Flere af de risici, som kan påvirke Hedeselskabet negativt, kan have en positiv effekt i andre dele af Hedeselskabet. Vi søger at begrænse kontraktuelle risici gennem omfattende kvalitetsprocedurer, kompetenceregler, professionelle ansvarsforsikringer og garantier. Risici, som følger med internationale aktiviteter, søger vi at begrænse ved at anvende lokale eksperter, som supplerer de allerede etablerede kvalitetsprocedurer for indenlandske aktiviteter. Risici relaterede til politiske og klimatiske forhold søger vi proaktivt at reducere ved at følge det politiske arbejde og den klimatiske udvikling samt tilpasse aktiviteterne og samarbejdsaftalerne i overensstemmelse hermed.

I forhold til IT-afhængighed, digitalisering og sikkerhed implementeres løbende ny teknologi og metoder, som optimerer opgaveløsningen over for kunder samt beskytter aktiver og viden. Hedeselskabet har siden 2022 løbende arbejdet med implementering af yderligere tiltag i takt med de øgede trusler fra cyberkriminalitet og større krav til datasikkerhed som følge af regulering. Der er således også i 2023 løbende fortsat implementering af tiltag i takt med, at trusselsbilledet og kravene ændrer sig. Dette arbejde fortsætter i 2024.

Hedeselskabet har fokus på at have de rette kompetencer til udførsel af de enkelte opgaver og tilstræber at mindske personafhængighed. Således skal alle opgaver udføres af kompetente medarbejdere uden risiko for egen eller andres sikkerhed.

Det er Hedeselskabets politik at have den fornødne likviditet til rådighed. Hedeselskabets stabile og gode soliditet kombineret med fokus på fortsat nedbringelse af nettorentebærende gæld medfører en høj kreditværdighed, som kommer til udtryk i hensigtsmæssige kreditfaciliteter og lånetilsagn på både kort og langt sigt, samt i den ønskede fleksibilitet med hensyn til forfalds- og genforhandlingstidspunkter, hvilket bidrager til at minimere likviditets- og lånerisici. Kreditrisici minimeres gennem diversifikation og kreditforsikring i forretningsområderne samt gennem reduceret eksponering, mens renterisici afdækkes med kreditter og lån på lange renteaftaler.

Resultatopgørelse

Note	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Morderselskabet	
	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner
1 Nettoomsætning	2.285.311	2.164.746	2.070.384	2.010.515
Ændring i lagre af færdigvarer og varer under fremstilling	2.857	2.542	2.857	2.542
2 Andre driftsindtægter	1.728	1.712	1.530	844
3 Omkostninger til råvarer og tjenesteydelser	-1.480.058	-1.395.408	-1.344.377	-1.327.140
Bruttofortjeneste	809.838	773.592	730.394	686.761
4 Andre eksterne omkostninger	-274.712	-265.835	-246.112	-237.687
5 Personaleomkostninger	-454.605	-431.081	-434.128	-409.017
6 Af- og nedskrivninger	-44.856	-52.679	-39.950	-46.513
Andre driftsomkostninger	-209	-224	-209	-224
Resultat af primær drift	35.456	23.773	9.995	-6.680
13 Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	0	22.055	29.622
13 Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder	-43	-2.193	-43	-2.193
13 Indtægter af andre kapitalandele og værdipapirer	2.504	-200	2.504	-200
7 Finansielle indtægter	1.888	1.946	1.135	1.295
Op- og nedskrivning af finansielle aktiver	960	-1.294	960	-1.300
8 Finansielle omkostninger	-19.475	-18.593	-17.700	-16.477
Resultat af fortsættende aktiviteter før skat	21.290	3.439	18.906	4.067
9 Skat af årets resultat af fortsættende aktiviteter	-4.837	-984	586	3.196
Årets resultat af fortsættende aktiviteter	16.453	2.455	19.492	7.263
10 Årets resultat efter skat af ophørte aktiviteter	3.039	4.322	0	0
Årets resultat	19.492	6.777	19.492	7.263
Forslag til resultatdisponering:				
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode	0	0	4.246	-4.844
Overført til senere år	19.492	7.263	15.246	12.107
Minoritetsinteressernes andel	0	-486	0	0
Resultatdisponering i alt	19.492	6.777	19.492	7.263

Balance pr. 31. december

Note	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Moderselskabet	
	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner
Aktiver				
Anlægsaktiver				
Erhvervede patenter, licenser, varemærker og rettigheder	16.680	22.286	11.476	16.693
Goodwill	16.285	3.555	2.303	0
Immaterielle anlægsaktiver under udførelse	279	2.642	279	2.642
11 Immaterielle anlægsaktiver i alt	33.244	28.483	14.058	19.335
Grunde og bygninger	54.431	51.344	50.817	48.019
Biologiske aktiver	2.162	2.157	0	0
Produktionsanlæg og maskiner	61.942	65.869	61.889	65.869
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	55.875	41.583	52.229	38.259
Materielle anlægsaktiver under udførelse	0	445	0	445
12 Materielle anlægsaktiver i alt	174.410	161.398	164.935	152.592
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	0	144.219	116.650
Kapitalandele i associerede virksomheder	258	301	258	301
Tilgodehavende hos associerede virksomheder	1.100	1.100	1.100	1.100
Andre værdipapirer og kapitalandele	29.013	10.573	29.013	10.573
13 Finansielle anlægsaktiver i alt	30.371	11.974	174.590	128.624
Anlægsaktiver i alt	238.025	201.855	353.583	300.551
Omsætningsaktiver				
14 Varebeholdninger	205.154	165.032	120.576	97.361
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	566.407	507.510	526.368	485.270
15 Igangværende arbejder for fremmed regning	28.461	57.666	28.418	57.666
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	124	35	19.539	98
16 Andre tilgodehavender	16.091	15.862	14.854	12.305
Tilgodehavende sambeskatningsbidrag/selskabsskat	1.383	878	915	0
18 Udskudt skatteaktiv	34.438	32.850	34.044	32.736
17 Periodeafgrænsningsposter	5.335	6.414	5.003	5.825
Tilgodehavender i alt	652.239	621.215	629.141	593.900
Likvide beholdninger	53.993	35.998	344	4.861
Omsætningsaktiver i alt	911.386	822.245	750.061	696.122
Aktiver i alt	1.149.411	1.024.100	1.103.644	996.673

Balance pr. 31. december

Note	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Moderselskabet	
	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner
Passiver				
Egenkapital				
Grundkapital	30.000	30.000	30.000	30.000
Dagsværdireserve for fremmed valuta	-1.158	-1.311	0	0
Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode	0	0	59.292	54.893
Overført overskud	228.323	208.831	167.873	152.627
Egenkapital i alt	257.165	237.520	257.165	237.520
Hensatte forpligtelser				
18 Hensættelser til udskudt skat	2.457	2.177	0	0
19 Andre hensatte forpligtelser	27.113	33.841	26.323	33.051
Hensatte forpligtelser i alt	29.570	36.018	26.323	33.051
Langfristede gældsforpligtelser				
Gæld til realkreditinstitutter	17.636	18.338	17.636	18.338
Anden gæld	19.088	2.925	19.088	2.925
20 Langfristede gældsforpligtelser i alt	36.724	21.263	36.724	21.263
Kortfristede gældsforpligtelser				
20 Afdrag på langfristet gæld som forfalder inden for 1 år	4.558	1.486	4.558	1.486
Kreditinstitutter	318.325	263.584	278.217	245.776
15 Modtagne forudbetalinger vedr. igangværende arbejder	30.975	27.339	26.848	23.362
Leverandører af varer og tjenesteydelser	311.352	290.742	298.476	277.097
Gæld til tilknyttede virksomheder	16.656	14.749	31.643	30.218
Skyldig selskabsskat	876	2.455	0	1.344
21 Anden gæld	117.284	112.133	117.764	108.745
22 Periodeafgrænsningsposter	25.926	16.811	25.926	16.811
Kortfristede gældsforpligtelser i alt	825.952	729.299	783.432	704.839
Gældsforpligtelser i alt	862.676	750.562	820.156	726.102
Passiver i alt	1.149.411	1.024.100	1.103.644	996.673
23 Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser				
24 Nærtstående parter				
25 Begivenheder efter regnskabsårets udløb				
26 Anvendt regnskabspraksis				

Egenkapitalopgørelse

Koncernen, pr. 31. december

Egenkapital primo	30.000	-1.311	0	208.831	237.520
Valutakursreguleringer i forbindelse med omregning	0	153	0	0	153
Årets resultat	0	0	0	19.492	19.492
Egenkapital ultimo	30.000	-1.158	0	228.323	257.165

Grundkapital	Dagsværdi- reserve for fremmed valuta	Reserve for nettoopskriv- ning efter den indre værdis metode	Overført overskud	Egenkapital i alt
1000 kroner	1000 kroner	1000 kroner	1000 kroner	1000 kroner
30.000	-1.311	0	208.831	237.520
0	153	0	0	153
0	0	0	19.492	19.492
30.000	-1.158	0	228.323	257.165

Moderselskabet, pr. 31. december

Egenkapital primo	30.000	0	54.893	152.627	237.520
Valutakursreguleringer i forbindelse med omregning	0	0	153	0	153
Årets resultat	0	0	4.246	15.246	19.492
Egenkapital ultimo	30.000	0	59.292	167.873	257.165

Grundkapital	Dagsværdi- reserve for fremmed valuta	Reserve for nettoopskriv- ning efter den indre værdis metode	Overført overskud	Egenkapital i alt
1000 kroner	1000 kroner	1000 kroner	1000 kroner	1000 kroner
30.000	0	54.893	152.627	237.520
0	0	153	0	153
0	0	4.246	15.246	19.492
30.000	0	59.292	167.873	257.165

Noter

	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Morderselskabet	
	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner
Note 1 Nettoomsætning				
Varesalg, service- og rådgivningsydelser	2.284.430	2.163.955	2.069.615	2.009.871
Lejeindtægter	881	791	769	644
	2.285.311	2.164.746	2.070.384	2.010.515
Segmentopdeling af nettoomsætning				
Aktivitetmæssig opdeling				
Grøn Service	397.062	382.291	397.062	383.433
Landskab & Anlæg	446.016	438.507	446.016	438.507
Skov	1.279.055	1.123.342	1.086.298	1.011.930
Cirkulær Bioøkonomi	156.667	210.492	133.309	165.889
Grønne investeringer og øvrige aktiviteter	6.511	10.114	7.699	10.756
Nettoomsætning aktivitetmæssig i alt	2.285.311	2.164.746	2.070.384	2.010.515
Geografisk opdeling				
Danmark	1.877.167	1.829.106	1.900.384	1.817.181
Øvrige Skandinavien	72.370	66.953	32.433	19.121
Vesteuropa	170.454	194.659	122.831	151.995
Østeuropa	54.761	71.865	13.407	21.022
Øvrige	110.559	2.163	1.329	1.196
Nettoomsætning geografisk i alt	2.285.311	2.164.746	2.070.384	2.010.515
Note 2 Andre driftsindtægter				
Erstatning fra forsikringselskaber	182	250	182	250
Fortjeneste ved salg af småaktiver	466	249	466	249
Regulering af hensættelser - indtægt	40	33	0	0
Øvrige indtægter	1.040	1.180	882	345
	1.728	1.712	1.530	844
Note 3 Omkostninger til råvarer og tjenesteydelser				
Varekøb	1.196.844	963.414	1.029.439	894.139
Entreprenøromkostninger	279.596	428.242	311.630	429.249
Indkøbte tjenesteydelser	3.618	3.752	3.308	3.752
	1.480.058	1.395.408	1.344.377	1.327.140
Note 4 Andre eksterne omkostninger				
Kontor- og administrationsomkostninger	36.213	35.905	33.711	28.094
Drift og vedligeholdelse af materiel og bygninger	95.048	93.799	92.003	91.264
Rejseomkostninger	16.042	15.448	15.505	15.163
Fragt af solgte varer	111.773	108.126	91.636	91.993
Øvrige eksterne omkostninger	15.636	12.557	13.257	11.173
	274.712	265.835	246.112	237.687
Honorar til repræsentantskabsvalgt revision				
Honorar vedrørende lovpligtig revision	495	471	462	408
Skatterådgivning	0	110	0	110
Andre ydelser	678	131	670	130

Noter

	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Moderselskabet	
	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner
Note 5 Personaleomkostninger				
Lønninger og honorarer	407.916	389.638	392.019	371.909
Pensioner og bidrag til pensionsordninger	21.897	20.427	20.088	18.770
Andre omkostninger til social sikring	10.947	10.438	9.992	9.422
Øvrige personaleomkostninger	13.845	10.578	12.029	8.916
	454.605	431.081	434.128	409.017
Antal heltidsansatte	825	814	785	762
Løn og vederlag til direktion i moderselskabet	7.662	6.570	7.662	6.570
Note 6 Af- og nedskrivninger				
Færdiggjorte udviklingsprojekter	0	306	0	0
Erhvervede patenter, licenser, varemærker og rettigheder	10.235	11.102	9.833	10.640
Goodwill	3.776	9.405	280	8.828
Af- og nedskrivninger immaterielle anlægsaktiver	14.011	20.813	10.113	19.468
Grunde og bygninger	2.345	2.737	2.324	2.259
Produktionsanlæg og maskiner	17.705	20.919	17.697	17.223
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	12.323	10.508	11.330	9.447
Af- og nedskrivninger materielle anlægsaktiver	32.373	34.164	31.351	28.929
Fortjeneste ved salg af anlægsaktiver	-1.528	-2.298	-1.514	-1.884
Af- og nedskrivninger i alt	44.856	52.679	39.950	46.513
Note 7 Finansielle indtægter				
Renter af likvide beholdninger	57	0	0	0
Renter fra tilknyttede virksomheder	0	17	0	215
Renter fra associerede virksomheder	0	42	0	42
Renter af tilgodehavender fra salg	512	744	152	264
Valutakursgevinster	1.018	682	930	617
Øvrige finansielle indtægter	301	461	53	157
	1.888	1.946	1.135	1.295
Note 8 Finansielle omkostninger				
Renter af gæld til realkreditinstitutter	850	434	850	434
Renter af gæld til kreditinstitutter	17.096	6.722	15.627	5.073
Renter tilknyttede virksomheder	166	9.097	206	9.183
Valutakurstab	1.056	1.346	958	1.338
Øvrige finansielle omkostninger	307	994	59	449
	19.475	18.593	17.700	16.477
Note 9 Skat af årets resultat				
Skat af årets resultat	6.189	4.861	888	715
Regulering vedr. tidligere års skat	-113	-1.976	-330	232
Årets regulering af udskudt skat	-1.494	-3.917	-1.619	-3.950
Regulering vedr. tidligere års udskudte skat	255	2.016	475	-193
	4.837	984	-586	-3.196
Note 10 Resultat af ophørte aktiviteter				
Nettoomsætning	0	11.757	0	0
Omkostninger	0	-11.763	0	0
Driftsresultat før skat	0	-6	0	0
Driftsresultat efter skat	0	-6	0	0
Avance ved afhændelse	3.039	4.328	0	0
Resultat af ophørte aktiviteter	3.039	4.322	0	0

Noter

Note 11 Immaterielle anlægsaktiver

HedeDanmark a/s, koncernen

	Erhvervede patenter, licenser, varemærker og rettigheder 1000 kroner	Goodwill 1000 kroner	Immaterielle anlægs-aktiver under udførelse 1000 kroner	Immaterielle anlægsaktiver i alt 1000 kroner
Anskaffelsessum primo	72.264	34.298	2.642	109.204
Kursregulering	2	16	0	18
Årets tilgang	4.627	16.500	279	21.406
Årets afgang	-1.433	-25.650	-2.642	-29.725
Anskaffelsessum ultimo	75.460	25.164	279	100.903
Af- og nedskrivninger primo	-49.978	-30.743	0	-80.721
Kursregulering	0	-10	0	-10
Årets afskrivning	-10.235	-3.776	0	-14.011
Årets afgang	1.433	25.650	0	27.083
Af- og nedskrivninger ultimo	-58.780	-8.879	0	-67.659
Bogført værdi ultimo	16.680	16.285	279	33.244

HedeDanmark a/s, moderselskabet

	Erhvervede patenter, licenser, varemærker og rettigheder 1000 kroner	Goodwill 1000 kroner	Immaterielle anlægs-aktiver under udførelse 1000 kroner	Immaterielle anlægsaktiver i alt 1000 kroner
Anskaffelsessum primo	63.079	20.587	2.642	86.308
Overført fra andre poster	0	1.221	0	1.221
Årets tilgang	4.616	1.500	279	6.395
Årets afgang	-1.433	-20.575	-2.642	-24.650
Anskaffelsessum ultimo	66.262	2.733	279	69.274
Af- og nedskrivninger primo	-46.386	-20.587	0	-66.973
Overført fra andre poster	0	-138	0	-138
Årets afskrivning	-9.833	-280	0	-10.113
Årets afgang	1.433	20.575	0	22.008
Af- og nedskrivninger ultimo	-54.786	-430	0	-55.216
Bogført værdi ultimo	11.476	2.303	279	14.058

Noter

Note 12 Materielle anlægsaktiver

HedeDanmark a/s, koncernen

	Grunde og bygninger 1000 kroner	Biologiske aktiver 1000 kroner	Produktions-anlæg og maskiner 1000 kroner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar 1000 kroner	Materielle anlægs-aktiver under udførelse 1000 kroner	Materielle anlægs-aktiver i alt 1000 kroner
Anskaffelsessum primo	62.355	2.157	156.633	94.755	445	316.345
Regulering til primo	0	0	0	213	0	213
Kursregulering	0	5	2	15	0	22
Årets tilgang	5.432	0	15.045	27.225	0	47.702
Årets afgang	-219	0	-9.945	-5.269	0	-15.433
Overførsel	0	0	445	0	-445	0
Anskaffelsessum ultimo	67.568	2.162	162.180	116.939	0	348.849
Af- og nedskrivninger primo	-11.011	0	-90.763	-53.172	0	-154.946
Regulering til primo	0	0	0	-213	0	-213
Kursregulering	0	0	-2	-8	0	-10
Årets afskrivning	-2.345	0	-17.705	-12.079	0	-32.129
Årets nedskrivning	0	0	0	-244	0	-244
Årets afgang	219	0	8.232	4.652	0	13.103
Af- og nedskrivninger ultimo	-13.137	0	-100.238	-61.064	0	-174.439
Bogført værdi ultimo	54.431	2.162	61.942	55.875	0	174.410
Heraf finansielt leasede aktiver	0	0	0	21.388	0	21.388

HedeDanmark a/s, moderselskabet

	Grunde og bygninger 1000 kroner	Biologiske aktiver 1000 kroner	Produktions-anlæg og maskiner 1000 kroner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar 1000 kroner	Materielle anlægs-aktiver under udførelse 1000 kroner	Materielle anlægs-aktiver i alt 1000 kroner
Anskaffelsessum primo	58.361	0	152.393	87.533	445	298.732
Regulering til primo	0	0	0	213	0	213
Årets tilgang	5.122	0	14.984	25.873	0	45.979
Årets afgang	-219	0	-9.385	-4.953	0	-14.557
Overførsel	0	0	445	0	-445	0
Anskaffelsessum ultimo	63.264	0	158.437	108.666	0	330.367
Af- og nedskrivninger primo	-10.342	0	-86.524	-49.274	0	-146.140
Regulering til primo	0	0	0	-213	0	-213
Årets afskrivning	-2.324	0	-17.697	-11.086	0	-31.107
Årets nedskrivning	0	0	0	-244	0	-244
Årets afgang	219	0	7.673	4.380	0	12.272
Af- og nedskrivninger ultimo	-12.447	0	-96.548	-56.437	0	-165.432
Bogført værdi ultimo	50.817	0	61.889	52.229	0	164.935
Heraf finansielt leasede aktiver	0	0	0	21.388	0	21.388

Noter

Note 13 Finansielle anlægsaktiver

HedeDanmark a/s, koncernen

	Kapitalandele i associerede virksomheder 1000 kroner	Tilgodeha- vender hos associerede virksomheder 1000 kroner	Andre værdipapirer og kapitalandele 1000 kroner
Anskaffelsessum primo	13.789	1.100	11.000
Regulering til primo	-6.928	0	0
Årets tilgang	0	0	15.936
Årets afgang	-3.462	0	0
Anskaffelsessum ultimo	3.399	1.100	26.936
Reguleringer primo	-13.488	0	-427
Regulering til primo	6.928	0	0
Af- og nedskrivninger	0	0	-1.784
Regulering ved køb og salg af virksomheder	3.462	0	0
Andel af årets resultat efter skat	-43	0	4.288
Reguleringer ultimo	-3.141	0	2.077
Bogført værdi ultimo	258	1.100	29.013

HedeDanmark a/s, moderselskabet

	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder 1000 kroner	Kapitalandele i associerede virksomheder 1000 kroner	Tilgodeha- vender hos associerede virksomheder 1000 kroner	Andre værdipapirer og kapitalandele 1000 kroner
Anskaffelsessum primo	54.770	6.861	1.100	11.000
Overført til andre poster	-1.221	0	0	0
Årets tilgang	28.237	0	0	15.936
Årets afgang	0	-3.462	0	0
Anskaffelsessum ultimo	81.786	3.399	1.100	26.936
Reguleringer primo	61.880	-6.560	0	-427
Overført til andre poster	139	0	0	0
Af- og nedskrivninger	-3.000	0	0	-1.784
Regulering ved køb og salg af virksomheder	0	3.462	0	0
Modtaget udbytte	-18.755	0	0	0
Valutakursregulering mellemværende døtre	153	0	0	0
Andel af årets resultat efter skat	22.016	-43	0	4.288
Reguleringer ultimo	62.433	-3.141	0	2.077
Bogført værdi ultimo	144.219	258	1.100	29.013

Noter

	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Moderselskabet	
	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner
Note 14 Varebeholdninger				
Råvarer og hjælpematerialer	160	697	160	697
Varer under fremstilling	25.688	22.831	25.688	22.831
Fremstillede færdigvarer og handelsvarer	172.310	138.131	90.018	71.970
Forudbetalinger for varer	6.996	3.373	4.710	1.863
	205.154	165.032	120.576	97.361
Note 15 Igangværende arbejder for fremmed regning				
Salgsværdis	406.250	688.181	388.522	667.595
Acontofaktureringer	-408.764	-657.854	-386.952	-633.291
	-2.514	30.327	1.570	34.304
Indregnet således i balancen:				
Igangværende arbejder for fremmed regning, aktiver	28.461	57.666	28.418	57.666
Modtagne forudbetalinger vedr. igangv. arbejder, passiver	-30.975	-27.339	-26.848	-23.362
	-2.514	30.327	1.570	34.304
Note 16 Andre tilgodehavender				
Tilgodehavender hos administrerede skove	7.145	6.616	7.145	4.013
Øvrige tilgodehavender	8.946	9.246	7.709	8.292
	16.091	15.862	14.854	12.305
Note 17 Periodeafgrænsningsposter				
Periodeafgrænsningsposter består af diverse forudbetalte omkostninger.				
Note 18 Udskudt skat				
Udskudt skat hviler på følgende poster:				
Immaterielle anlægsaktiver	-4.199	-5.882	-3.984	-5.944
Materielle anlægsaktiver	-36.261	-26.795	-36.255	-26.792
Overført resultat	2.458	2.177	0	0
Varebeholdninger	-215	-45	-215	-45
Igangværende arbejder for fremmed regning	19.109	14.857	19.109	14.857
Tilgodehavender	-559	-510	-559	-510
Hensatte forpligtelser	-2.125	-2.885	-1.951	-2.711
Gældsforpligtelser	-4.010	-1.449	-4.010	-1.450
Fremførbart underskud	-6.179	-10.141	-6.179	-10.141
	-31.981	-30.673	-34.044	-32.736
Udskudt skat				
Saldo primo	-30.673	-27.755	-32.736	-28.593
Regulering til primo	255	2.016	475	-193
Til- / afgang ved virksomhedsoverdragelse	-74	-1.018	-164	0
Kursregulering	5	1	0	0
Årets regulering medtaget i resultatopgørelsen	-1.494	-3.917	-1.619	-3.950
Saldo ultimo	-31.981	-30.673	-34.044	-32.736
Indregnet således i balancen:				
Udskudt skatteaktiv	-34.438	-32.850	-34.044	-32.736
Hensættelser til udskudt skat	2.457	2.177	0	0
	-31.981	-30.673	-34.044	-32.736

Noter

	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Moderselskabet	
	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner	2023 1000 kroner	2022 1000 kroner
Note 19 Andre hensatte forpligtelser				
Saldo primo	33.841	52.785	33.051	43.949
Betalte forpligtelser i året	-1.345	-6.692	-1.345	-6.692
Hensatte forpligtelser i året	0	5.003	0	5.003
Tilbageførte og betalte hensættelser i året	-5.383	-17.255	-5.383	-9.209
Saldo ultimo	27.113	33.841	26.323	33.051
Note 20 Langfristede gældsforpligtelser				
Gæld til realkreditinstitutter				
0-1 år	703	676	703	676
1-5 år	3.102	2.983	3.102	2.983
> 5 år	14.534	15.355	14.534	15.355
	18.339	19.014	18.339	19.014
Anden gæld:				
0-1 år	3.855	810	3.855	810
1-5 år	18.677	2.925	18.677	2.925
> 5 år	411	0	411	0
	22.943	3.735	22.943	3.735
Note 21 Anden gæld				
Gæld til administrerede skove	47.515	44.883	47.515	44.883
Skyldige lønrelaterede poster	62.055	50.388	58.948	47.349
Skyldig moms	6.838	15.789	10.542	15.450
Øvrige skyldige beløb	876	1.073	759	1.063
	117.284	112.133	117.764	108.745

Note 22 Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter består af diverse forudfakturerede indtægter.

Noter

Note 23 Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser

Koncernen

Koncernen har til sikkerhed for 18,3 mio. kr. (2022: 19,0 mio. kr.) af gælden til kreditinstitutter stillet pant i grunde og bygninger med en bogført værdi på 32,4 mio. kr. (2022: 33,3 mio. kr.).

Koncernen har påtaget sig leje- og leasingforpligtelser med en løbetid på mellem 1 mdr. og 6 år. Den samlede leje- og leasingforpligtelse udgør 42,2 mio.kr. (2022: 31,9 mio. kr.), heraf 4,2 mio.kr. (2022: 4,0 mio.kr.) til moderselskabet. Den samlede leasingforpligtelse er 10,5 mio.kr. (2022: 7,3 mio. kr.).

Koncernens kreditinstitutter og forsikringselskaber har afgivet arbejdsgarantier for igangværende arbejder på 69,2 mio.kr. (2022: 77,3 mio. kr.).

Der påhviler herudover selskaberne i koncernen sædvanlige branchemæssige garantiforpligtelser

Der er afgivet virksomhedspant på 1,3 mio.kr. (2022: 1,3 mio.kr.) overfor kreditinstitutter. Den samlede regnskabsmæssige værd af omfattende aktiver udgør 15,9 mio.kr. (2022: 18,7 mio.kr.). Der er pr. statusdagen indestående på 11,7 mio. kr. (2022: 11,8 mio. kr.) i kreditinstitutter for omfattende del.

Til sikkerhed for finansielle leasingforpligtelser, står finansielt leasede aktiver med en regnskabsmæssig værdi på 23,3 mio. kr. (2022: 1,8 mio. kr.).

Moderselskab

Moderselskabet har til sikkerhed for 18,3 mio. kr. (2022: 19,0 mio. kr.) af gælden til kreditinstitutter stillet pant i grund og bygninger med en bogført værdi på 32,4 mio. kr. (2022: 33,3 mio. kr.).

Moderselskabet har påtaget sig leje- og leasingforpligtelser med en løbetid på mellem 1 mdr. og 6 år. Den samlede leje- og leasingforpligtelse udgør for moderselskabet 42,1 mio.kr. (2022: 22,7 mio. kr.), heraf 4,2 mio.kr. (2022: 4,0 mio. kr.) til moderselskabet. Den samlede leasingforpligtelse er 10,5 mio.kr. (2022: 7,3 mio. kr.).

Moderselskabets kreditinstitutter og forsikringselskaber har afgivet arbejdsgarantier for igangværende arbejder på 66,5 mio.kr. (2022: 73,9 mio. kr.).

Der er afgivet selvskyldnerkaution overfor kreditinstitutter på 20,0 mio.kr.

Til sikkerhed for finansielle leasingforpligtelser, står finansielt leasede aktiver med en regnskabsmæssig værdi på 23,3 mio. kr. (2022: 1,8 mio. kr.).

HedeDanmark a/s er administrationselskab i en dansk sambeskatning. Selskabet hæfter derfor fra og med regnskabsåret 2013 delvist solidarisk og delvist subsidiært for indkomstskatter mv. for de sambeskattede selskaber og fra og med 1. juli 2012 ligeledes delvist solidarisk og delvist subsidiært for eventuelle forpligtelser til at indeholde kildeskat på renter, royalties og udbytter for disse selskaber. Den subsidiære hæftelse udgør dog i begge tilfælde højst et beløb svarende til den andel af kapitalen i selskabet, der ejes direkte eller indirekte af det ultimative moderselskab.

Verserende sager

Det er ledelsens vurdering, at eventuelle negative udfald af verserende sager ikke vil have væsentlig indflydelse på koncernens økonomiske stilling.

Noter

Note 24 Nærtstående parter

HedeDanmark a/s' nærtstående parter omfatter:

Bestemmende indflydelse

Det danske Hedeselskab, 8800 Viborg, moderselskab, bestyrelse og direktion.

Samhandlen med nærtstående parter med bestemmende indflydelse foregår i begrænset omfang inden for rådgivning og handel og finder sted på markedsmæssige vilkår.

Øvrige nærtstående parter

Selskaber kontrolleret af HedeDanmark a/s.

Alle transaktioner med øvrige nærtstående parter foregår på markedsmæssige vilkår

Koncernforhold

HedeDanmark a/s og dattervirksomheder indgår i koncernregnskabet for Det danske Hedeselskab, CVR-nr. 42 34 46 13, som er både den mindste og største koncern, hvori HedeDanmark a/s indgår.

Note 25 Begivenheder efter regnskabsårets udløb

Der er ikke efter statusdagen indtruffet afgørende hændelser, der har betydning for vurderingen af årsrapporten.

Noter

Note 26 Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for 2023 for HedeDanmark a/s er aflagt i overensstemmelse med Årsregnskabslovens bestemmelser for store klasse C-virksomheder. Årsrapporten er aflagt i danske kroner.

Årsregnskabet er aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde koncernen, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når koncernen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå koncernen, og forpligtelsernes værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet nedenfor for hver enkelt regnskabspost.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige gevinster, tab og risici, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med det beløb, der vedrører regnskabsåret.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter modervirksomheden og de virksomheder (dattervirksomheder), som kontrolleres af modervirksomheden. Modervirksomheden anses for at have kontrol, når den direkte eller indirekte ejer mere end 50 % af stemmerettighederne eller på anden måde kan udøve eller faktisk udøver bestemmende indflydelse. Virksomheder, hvori koncernen direkte eller indirekte besidder mellem 20 % og 50 % af stemmerettighederne og udøver betydelig, men ikke bestemmende indflydelse, betragtes som associerede virksomheder.

Konsolideringsprincipper

Koncernregnskabet udarbejdes på grundlag af regnskaber for modervirksomheden og dens dattervirksomheder. Udarbejdelse af koncernregnskabet sker ved sammenlægning af regnskabsposter af ensartet karakter. Ved konsolideringen foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, interne mellemværender og udbytter samt fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder. De regnskaber, der anvendes til brug for konsolideringen, udarbejdes i overensstemmelse med koncernens regnskabspraksis.

I koncernregnskabet indregnes dattervirksomhedernes regnskabsposter 100 %. Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af resultatet præsenteres som en særskilt post i ledelsens forslag til resultatdisponering, og deres andel af dattervirksomhedernes nettoaktiver præsenteres som en særskilt post under koncernens egenkapital.

Kapitalandele i dattervirksomheder udlignes med den forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes nettoaktiver på overtagelsestidspunktet opgjort til dagsværdi.

Noter

Virksomhedssammenslutninger

Nyerhvervede eller nystiftede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra henholdsvis overtagelsestidspunktet og stiftelsestidspunktet.

Ved køb af nye virksomheder anvendes overtagelsesmetoden, hvorefter de nytilkøbte virksomheders identificerbare aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Der hensættes alene til dækning af omkostninger ved omstruktureringer i den erhvervede virksomhed i det omfang, de er besluttet i den erhvervede virksomhed inden overtagelsen. Der tages hensyn til skatteeffekten af de foretagne omvurderinger.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem kostprisen for den erhvervede kapitalandel og dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser indregnes under immaterielle anlægsaktiver og afskrives systematisk over resultatopgørelsen efter en individuel vurdering af brugstiden. Hvis der ikke kan skønnes en pålidelig brugstid fastsættes denne til 10 år. Brugstiden revurderes årligt.

Ophørte aktiviteter

Ophørte aktiviteter af væsentlige forretningsområder eller geografiske områder, som enten er solgt eller i henhold til en samlet plan er bestemt for salg. Aktiver klassificeres som "bestemt for salg", når deres regnskabsmæssige værdi forventes at blive genindvundet gennem et salg inden for 12 måneder i henhold til en formel plan frem for gennem fortsat anvendelse.

Resultatet af ophørte aktiviteter præsenteres som en særskilt post i resultatopgørelsen bestående af driftsresultat efter skat for den pågældende aktivitet og eventuelle gevinster eller tab ved salg af aktiver tilknyttet aktiviteten.

Aktiver tilknyttet ophørte aktiviteter præsenteres i balancen som en særskilt post som omsætningsaktiver. Forpligtelser direkte tilknyttet til ophørte aktiviteter præsenteres som en særskilt post under kortfristede gældsforpligtelser.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter/omkostninger.

Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens kurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældens opståen eller indregning i seneste årsregnskab indregnes i resultatopgørelsen som en finansiell post.

Materielle og immaterielle anlægsaktiver, varebeholdninger og andre ikke monetære aktiver, der er købt i fremmed valuta, omregnes til historiske kurser.

Ved indregning af udenlandske tilknyttede og associerede virksomheder, der er selvstændige enheder, omregnes resultatopgørelsen til danske kroner med periodiske gennemsnitskurser, som ikke afviger væsentligt fra transaktionsdagens kurser. Balanceposterne omregnes til balancedagens valutakurser. Kursdifferencer, opstået ved omregning af udenlandske tilknyttede virksomheders egenkapital ved årets begyndelse til balancedagens valutakurser samt ved omregning af resultatopgørelser fra gennemsnitskurser til balancedagens valutakurser, indregnes direkte i egenkapitalen.

Kursregulering af mellemværende med selvstændige udenlandske tilknyttede virksomheder, der anses for en del af den samlede investering i den tilknyttede virksomhed, indregnes direkte i egenkapitalen.

Noter

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter indregnes første gang i balancen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Positive og negative dagsværdier af afledte finansielle instrumenter indgår i andre tilgodehavender henholdsvis anden gæld.

Ændringer i dagsværdi af afledte finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder kriterierne for sikring af dagsværdien af et indregnet aktiv eller en indregnet forpligtelse, indregnes i resultatopgørelsen sammen med ændringer i værdien af det sikrede aktiv eller den sikrede forpligtelse.

Resultatopgørelsen

Nettoomsætning

Omsætning af handelsvarer og fremstillede færdigvarer indregnes i resultatopgørelsen, når levering og risikoovergang til køber har fundet sted, hvilket svarer til faktureringsstidspunktet. Nettoomsætning indregnes eksklusiv moms, afgifter og rabatter i forbindelse med salget og måles til salgsværdien af det fastsatte vederlag.

Service- og rådgivningsydelser indregnes i nettoomsætningen i takt med, at ydelserne udføres, hvorved nettoomsætningen svarer til salgsværdien af årets udførte arbejder (produktionsmetoden).

Ændring i lagre af færdigvarer og varer under fremstilling

Ændring i lagre af færdigvarer og varer under fremstilling omfatter regnskabsårets formindskelser eller forøgelser af lagre af færdigvarer og varer under fremstilling. I posten indgår sædvanlige nedskrivninger af de pågældende lagerbeholdninger. Ændringer i råvarelagre indgår i posten omkostninger til råvarer og hjælpematerialer.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til virksomhedens hovedaktiviteter.

Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer

Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer omfatter regnskabsårets forbrug af råvarer og hjælpematerialer efter regulering for forskydning i beholdninger af disse varer mv. fra primo til ultimo. I posten indgår eventuelt svind og sædvanlige nedskrivninger af de pågældende lagerbeholdninger.

Andre eksterne omkostninger

Andre eksterne omkostninger omfatter omkostninger, der vedrører virksomhedens primære aktiviteter, herunder lokaleomkostninger, kontorholdsomkostninger, salgsfremmende omkostninger mv. I posten indgår endvidere nedskrivninger af tilgodehavender indregnet under omsætningsaktiver.

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger omfatter løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner mv. til selskabets personale.

Af- og nedskrivninger

Af- og nedskrivninger af materielle og immaterielle anlægsaktiver består af regnskabsårets af- og nedskrivninger opgjort ud fra henholdsvis de fastsatte restværdier og brugstider for de enkelte aktiver og gennemførte nedskrivningstest og af gevinster og tab ved salg af materielle samt immaterielle anlægsaktiver.

Andre driftsomkostninger

Andre driftsomkostninger indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til virksomhedens hovedaktiviteter.

Resultat efter skat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder omfatter den forholdsmæssige andel af de enkelte virksomheders resultat efter fuld eliminerings af interne avancer og tab og fradrag af afskrivning på goodwill.

Noter

Skat

Selskabet er sambeskattet med Dalgasgroup A/S, Dalgasgroup A/S' øvrige danske datterselskaber samt Dalgasgroup A/S' danske søsterselskaber, der i henhold til reglerne om tvungen sambeskatning er omfattet af sambeskatningen i koncernen. Den aktuelle selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster med fuld fordeling og med refusion vedrørende skattemæssige underskud. Dalgasgroup A/S er administrationsselskab for sambeskatningen og afregner som følge heraf alle betalinger af selskabsskat med skattemyndighederne.

Årets skat, der består af årets aktuelle skat og forskydning i udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte i egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Balancen

Goodwill

Goodwill er positive forskelsbeløb mellem kostpris og brugsværdien af overtagne aktiver og forpligtelser i virksomhedsovertagelsen. Goodwill afskrives lineært over den vurderede brugstid, der fastlægges på baggrund af ledelsens erfaringer inden for de enkelte forretningsområder. Brugstiderne er fastlagt ud fra en vurdering af i hvilket omfang, der er tale om strategisk erhvervede virksomheder med en stærk markedsposition og langsigtet indtjeningsprofil, og i hvilket omfang goodwillbeløbet inkluderer tidsbegrænsede immaterielle ressourcer, som det ikke har været muligt at udskille og indregne som særskilte aktiver. Hvis brugstiden ikke kan skønnes pålideligt, fastsættes den til 10 år. Brugstiderne revurderes årligt. De anvendte afskrivningsperioder udgør 2-15 år.

Goodwill nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Immaterielle rettigheder mv.

Immaterielle rettigheder mv. omfatter igangværende og færdiggjorte udviklingsprojekter med tilknyttede immaterielle rettigheder, erhvervede immaterielle rettigheder og forudbetalinger for immaterielle anlægsaktiver.

Udviklingsprojekter vedrørende produkter og processer, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller udviklingsmulighed i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at fremstille, markedsføre eller anvende det pågældende produkt eller den pågældende proces, indregnes som immaterielle anlægsaktiver. Øvrige udviklingsomkostninger indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen, når omkostningerne afholdes.

Ved indregning af udviklingsprojekter som immaterielle anlægsaktiver bindes et beløb svarende til de afholdte omkostninger på egenkapitalen under reserve for udviklingsomkostninger, der nedbringes i takt med af- og nedskrivninger på udviklingsprojekterne.

Kostprisen for udviklingsprojekter omfatter omkostninger, herunder gager og afskrivninger, der direkte og indirekte kan henføres til udviklingsprojekterne.

Indirekte produktionsomkostninger i form af indirekte henførbare personaleomkostninger og afskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver, der er anvendt i udviklingsprocessen, indregnes i kostprisen baseret på det medgåede timeforbrug for det enkelte projekt.

Færdiggjorte udviklingsprojekter afskrives lineært over den forventede brugstid, der fastsættes ud fra en konkret vurdering af det enkelte udviklingsprojekt. Såfremt brugstiden ikke kan skønnes pålideligt, fastsættes den til 10 år. For udviklingsprojekter, der er beskyttet af immaterielle rettigheder, udgør den maksimale afskrivningsperiode restløbetiden for de pågældende rettigheder. De anvendte afskrivningsperioder udgør 3-15 år.

Erhvervede immaterielle rettigheder måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Patenter afskrives lineært over den resterende patentperiode, og licenser afskrives lineært over aftaleperioden.

Immaterielle rettigheder mv. nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Noter

Finansielle indtægter

Finansielle indtægter indeholder renteindtægter og kursgevinster vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser samt godtgørelser under aconto-skatteordningen mv.

Finansielle omkostninger

Finansielle omkostninger indeholder renteomkostninger og, kurstab vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser samt tillæg under aconto-skatteordningen mv.

Materielle anlægsaktiver

Grunde, bygninger, indretning af lejede lokaler, produktionsanlæg og maskiner samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Der afskrives ikke på grunde.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen, omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen og omkostninger til klargøring af aktivet indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. For finansielt leasede aktiver udgør kostprisen den laveste værdi af dagsværdien af aktivet og nutidsværdien af de fremtidige leasingydelse.

Indirekte omkostninger i form af indirekte henførbare personaleomkostninger og afskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver, der er anvendt i fremstillingsprocessen, indregnes i kostprisen baseret på det medgåede timeforbrug for det enkelte aktiv.

Afskrivningsgrundlaget er kostpris med fradrag af forventet restværdi efter afsluttet brugstid. Der foretages lineære afskrivninger baseret på følgende vurdering af aktivernes forventede brugstider:

○ Bygninger	10-50 år
○ Indretning af lejede lokaler	6-15 år
○ Produktionsanlæg og maskiner	1-10 år
○ Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	1-10 år

For indretning af lejede lokaler og aktiver omfattet af finansielle leasingaftaler udgør afskrivningsperioden maksimalt aftaleperioden.

Forventede brugstider og restværdier revurderes årligt.

Materielle anlægsaktiver nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Skove, biologiske anlægsaktiver

Skove, som indregnes og opgøres under biologiske anlægsaktiver, omfatter skove og naturejendomme med tilhørende grunde. Skove måles ved første indregning til kostpris, der for købte aktiver består af købsprisen tillagt eventuelle direkte tilknyttede anskaffelsesomkostninger.

Efter første indregning måles de biologiske anlægsaktiver til dagsværdi, der repræsenterer det beløb, som aktiverne vurderes at ville kunne sælges for til en uafhængig køber. De opgjorte dagsværdier baseres på foretagne vurderinger, som sker under hensyntagen til de senest konstaterede salgsværdier på markedet for tilsvarende aktiver. Regulering af dagsværdier foretages i resultatopgørelsen under regnskabsposten "Dagsværdireguleringer af biologiske aktiver".

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder indregnes og måles i modervirksomhedens regnskab efter den indre værdis metode (equity-metoden). Dette indebærer, at kapitalandelene måles til den forholdsmæssige andel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi med tillæg af uafskrevet goodwill og med fradrag eller tillæg af urealiserede koncerninterne fortjenester og tab.

Nettoposkrivning af kapitalandele i tilknyttede virksomheder overføres i forbindelse med resultatdisponeringen til reserve for nettoposkrivning efter den indre værdis metode under egenkapitalen.

Noter

Goodwill opgøres som forskellen mellem kostprisen for kapitalandelene og dagsværdien af den forholdsmæssige andel af de overtagne aktiver og forpligtelser. Goodwill afskrives lineært over den vurderede brugstid, der fastlægges på baggrund af ledelsens erfaringer inden for de enkelte forretningsområder. Brugstiderne er fastlagt ud fra en vurdering af, i hvilket omfang der er tale om strategisk erhvervede virksomheder med en stærk markedsposition og langsigtet indtjeningsprofil, og i hvilket omfang goodwillbeløbet inkluderer tidsbegrænsede immaterielle ressourcer, som det ikke har været muligt at udskille og indregne som særskilte aktiver. Hvis brugstiden ikke kan skønnes pålideligt, fastsættes den til 10 år. Brugstiderne revurderes årligt. De anvendte afskrivningsperioder udgør 5-15 år. Kapitalandele i tilknyttede virksomheder nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris, opgjort efter FIFO-metoden, eller nettorealiseringsværdi, hvor denne er lavere.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen med tillæg af hjemtagelsesomkostninger. Kostprisen for fremstillede varer og varer under fremstilling omfatter omkostninger til råvarer, hjælpematerialer og direkte løn samt indirekte produktionsomkostninger.

Indirekte produktionsomkostninger omfatter indirekte materialer og løn, omkostninger til vedligeholdelse af og af- og nedskrivninger på de i produktionsprocessen benyttede maskiner, bygninger og udstyr samt omkostninger til produktionsadministration og ledelse. Finansieringsomkostninger indregnes ikke i kostprisen.

Nettorealiseringsværdi for varebeholdninger opgøres som forventet salgspris med fradrag af færdiggørelsesomkostninger og omkostninger, der skal afholdes for at effektivere salget.

Tilgodehavender

Tilgodehavender omfattende tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser, tilgodehavender hos administrerede skove, tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder og andre tilgodehavender måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af forventede tab.

Igangværende arbejder for fremmed regning

Igangværende arbejder for fremmed regning måles til salgsværdien af det på balancedagen udførte arbejde.

Salgsværdien måles på baggrund af færdiggørelsesgraden på balancedagen og de samlede forventede indtægter på det enkelte igangværende arbejde. Færdiggørelsesgraden beregnes normalt som forholdet mellem det faktiske ressourceforbrug og det totale budgetterede ressourceforbrug. For enkelte ydelser, hvor ressourceforbruget ikke kan anvendes som grundlag, er der i stedet benyttet forholdet mellem afsluttede delaktiviteter og de samlede delaktiviteter for den enkelte ydelse.

Såfremt salgsværdien af et igangværende arbejde ikke kan opgøres pålideligt, måles salgsværdien til de medgæede omkostninger eller til nettorealiseringsværdien, hvis denne er lavere.

Det enkelte igangværende arbejde indregnes i balancen under tilgodehavender eller gældsforpligtelser, afhængigt af om nettoværdien, der er opgjort som salgsværdien med fradrag af acontofaktureringer, er positiv eller negativ.

Finansieringsomkostninger vedrørende ydelser medregnes ikke i værdien af igangværende arbejder. Omkostninger i forbindelse med salgs- og tilbudsarbejde til opnåelse af kontrakter udgiftsføres i resultatopgørelsen under andre eksterne omkostninger i det regnskabsår, hvori omkostningerne afholdes.

Tilgodehavende skat og skyldig selskabsskat

Aktuelle skatteforpligtelser eller tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen opgjort som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst, der er reguleret for betalt acontoskat.

Noter

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger omfatter kontante beholdninger og bankindeståender.

Udbytte

Udbytte indregnes som en gældsforpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på generalforsamlingen. Det foreslåede udbytte for regnskabsåret vises som en særskilt post i egenkapitalen.

Udskudt skat

Udskudt skat indregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser, hvor den skattemæssige værdi af aktiverne opgøres med udgangspunkt i den planlagte anvendelse af det enkelte aktiv.

Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes med den værdi, hvortil de forventes at blive anvendt, enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som nettoskatteaktiver.

Hensatte forpligtelser

Andre hensatte forpligtelser indregnes, når koncernen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielsen af forpligtelsen vil medføre et forbrug af koncernens økonomiske ressourcer.

Andre hensatte forpligtelser indregnes og måles som det bedste skøn over de omkostninger, der er nødvendige for på balancedagen at afvikle forpligtelserne. Hensatte forpligtelser med forventet forfaldstid ud over et år fra balancedagen måles til tilbagediskonteret værdi.

Når det er sandsynligt, at de samlede omkostninger vil overstige de samlede indtægter på et igangværende arbejde for fremmed regning, hensættes til dækning af det samlede tab, der påregnes ved det pågældende arbejde.

Finansielle gældsforpligtelser

Gæld til realkreditinstitutter og kreditinstitutter måles ved låneoptagelse til kostpris, svarende til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. Efterfølgende måles gæld til realkreditinstitutter og kreditinstitutter til amortiseret kostpris. Dette betyder, at forskellen mellem provenuet ved låneoptagelsen og den nominelle værdi, der skal tilbagebetales, indregnes i resultatopgørelsen over låneperioden som en finansiell omkostning ved anvendelse af den effektive rentes metode.

Leasingforpligtelser

Leasingforpligtelser vedrørende finansielt leasede aktiver indregnes i balancen som gældsforpligtelser og måles på tidspunktet for indgåelse af kontrakten til nutidsværdien af de fremtidige leasingydelse. Efter første indregning måles leasingforpligtelserne til amortiseret kostpris. Forskellen mellem nutidsværdien og den nominelle værdi af leasingydelse indregnes i resultatopgørelsen over kontraktens løbetid som en finansiell omkostning.

Leasingydelse vedrørende operationelle leasingaftaler indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingperioden.

Modtagne forudbetalinger for kunder

Modtagne forudbetalinger fra kunder omfatter beløb, der er modtaget fra kunder forud for leveringstidspunktet.

Øvrige gældsforpligtelser

Øvrige finansielle forpligtelser omfattende gæld til administrerede skove, leverandør og tjenesteydelse, gæld til tilknyttede virksomheder samt anden gæld måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Noter

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under forpligtelser omfatter modtagne indtægter til resultatføring i efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Pengestrømsopgørelse

Selskabet har i henhold til årsregnskabslovens §86, stk. 4 undladt at udarbejde pengestrømsopgørelse idet denne er indeholdt i pengestrømsopgørelsen for moderselskabet Det danske Hedeselskab.

Segmentoplysninger

Der gives oplysninger på forretningsområder (primært segment) og geografiske markeder (sekundært segment). Segmentoplysninger følger virksomhedens regnskabspraksis og interne økonomistyring. De sekundære segmentoplysninger gives på baggrund af kundernes placering.